

Универзитет у Београду

Мастер академске студије при универзитету у Београду

Модул: Тероризам, Организовани криминал и Безбедност

Мастер рад

**Верске секте у Србији као чинилац
угрожавања безбедности грађана**

Ментор:

Проф. др Зоран Крстић

Студент:

Милан Прокопљевић 147/2013

Београд, 2018.године

Мастер рад

**Верске секте у Србији као чинилац
угрожавања безбедности грађана**

Сажетак:

Деловање верских секти, култова, гуру покрета, бављење магијом и окултизмом представљају појаве које данас можемо приметити како у нашој земљи тако и свуда у свету. Код нас се најчешће из незнања и из разлога поједностављивања све ове групе и покрети међу грађанима у свакодневној комуникацији називају сектама. Узрок њиховог брзог ширења у нашем друштву налази се у одређеним условима који у њему владају и њиховој вештини у врбовању новог чланства. Поред својих религијских учења која су у супротности са учењима традиционалних религија, секте нуде свом чланству и посебне политичке, економске, социјалне и етичке доктрине које такође представљају супротност актуелном друштвеном и државном поретку. Негирање тренутно важећих вредности нашег друштва и методе које користе за наметање нових код својих чланова, чини верске секте фактором угрожавања безбедности. Пошто нису све исте, него се деле на више врста у складу са својим учењима, пореклом, методама деловања, унутрашњом организацијом и циљевима и опасности и претње које оне доносе нису увек истог степена, исте врсте и не угрожавају увек исте штићене вредности у друштву. Неке су само критичари постојећих и важећих етичких норми друштва и традиционалних конфесија, неке својим деловањем угрожавају појединца, док неке врше активно подривање институције државе па зарад остварења свог циља прибегавају и тероризму. Механизми одбране против деструктивног деловања секти постоје на државном и недржавном нивоу. Ту спадају правни акти, државне стратегије, деловање органа безбедности, деловање традиционалних верских заједница и удружења грађана за борбу против штетног деловања секти. Због неусклађености правних аката државе са потребама које захтева борба против секти као фактора угрожавања безбедности, ефикасност ових механизма одбране је само делимична.

Кључне речи: Верска секта, окултизам, религија ,угрожавање безбедности, тероризам, држава, националне вредности

Садржај:

1. Увод.....	1
1.1. Циљ истраживања.....	1
1.2. Предмет рада.....	1
1.3. Методе рада.....	2
1.4. Хипотезе истраживања.....	3
1.5. Структура рада.....	3
2. Појам верске секте, религије, психо култова, гуру покрета, магије и окултизма. Утврђивање разлика међу њима и дефинисање услова у друштву погодних за њихово ширење и деловање.....	5
3. Класификација верских секти и опис оних најактивнијих и најпознатијих.....	16
3.1. Псеудохришћанске секте.....	18
3.1.1. Баптисти.....	18
3.1.2. Назарени.....	19
3.1.3. Адвентисти(Суботари).....	20
3.1.4. Јеховини сведоци.....	21
3.1.5. Мормони.....	23
3.1.6. Пентекосталци.....	25
3.2. Псеудохиндуистичке и далекоисточне секте.....	26
3.2.1. Јога центри.....	26
3.2.2. Трансцедентална медитација.....	26

3.2.3.Шри Чинмој.....	28
3.2.4.Мехер Баба.....	29
3.2.5.Ваишнавска верска заједница Харе Кришна.....	30
3.3.Синкретистичке секте.....	33
3.3.1.Масони.....	33
3.3.2.ОТО-Ordo Templi Orientis(Ред источног храма).....	34
3.3.3.ОМ Шинрикјо.....	36
3.2.3.Унификациона црква.....	38
3.4.Сатанистичке секте.....	41
3.4.1.Сатанина црква.....	41
3.4.2.Црна Ружа.....	43
3.4.3.Међународно удружење вештица(VICA).....	44
4. Окултизам и магија.....	46
4.1.Окултистичке псеудонауке.....	48
4.2.Окултистички парапсихички феномени, технике и вештине.....	49
4.3.Парафизички феномени, технике и вештине.....	49
4.4.Пророчки феномени, технике и вештине.....	50
4.5.Окултно-магијски ритуали.....	50
5. Механизми деловања унутар секти, односи међу чланством, односи између вођа и чланова, начин врбовања новог чланства.....	51
6. Како и на који начин секте представљају чинилац угрожавања безбедности грађана.....	56

6.1. Угрожавање безбедности грађана као појединца.....	58
6.2. Угрожавање безбедности државе.....	61
7. Постојећи механизми заштите од штетног деловања верских секти и оцена њихове ефикасности, њихова класификација.....	68
8. Закључак.....	72
Литература.....	75

1.Увод

1.1.Циљ истраживања

Верске секте представљају појаву која у Србији доживљава своју експанзију и постаје нарочито актуелна и интересантна деведестих година прошлог века. У условима економске кризе, религијски лоше образованог становништва, попуштању стега комунистичког режима који је до тада религију и религијске потребе грађана гурао у други план оне су брзо нашле простор за своје деловање. Њихово ширење и активност није се само одразило као вид угрожавања великих и традиционалних религија већ је дошло и до угрожавања безбедности грађана, како на појединачном тако и на колективном нивоу.

Основни циљеви овог рада су да се истражи, сагледа и објасни на који начин верске секте угрожавају безбедност грађана, начини и методе њиховог деловања као и оцена ефикасности постојећих механизма заштите од њиховог штетног деловања.

1.2.Предмет рада

Верске секте, односно верске групе под различитим именима која саме себи додељују и њихово штетно деловање на појединца, али и друштво представља проблем чије је решавање по мом мишљењу доста запостављено у Србији. Не представљају све верске групе којима ћу се бавити у овом раду секте ако се строго држимо дефиниције тог појма. Међу њима се налазе и гуру покрети, психо култови, појединци или групе које се баве окултизмом и магијом и који се у свакодневној комуникацији погрешно сврставају под појам верских секти. Исто тако порекло ових верских група је из различитих делова света, њихова учења потичу од различитих религија и филозофија па се самим тим њихово

деловање у друштву као и методе њиховог рада међусобно разликују. Све ово доводи до тога да оне са собом носе и различите претње и опасности по појединца и друштво. Спектар тих чинилаца угрожавања безбедности грађана је доста широк и обухвата опасности од нарушавања психо физичког здравља појединца, економског искоришћавања својих чланова до извођења терористичких аката, дехомогенизацији друштва па чак и до нарушавања безбедности саме државе. Предмет овог рада биће управо да се дефинишу и разграниче појмови верска секта, психо култ, гуру покрет и наброје оне верске организације које се уклапају у дате дефиниције и чије је деловање присутно у Србији. Затим да се утврде разлике које су заступљене међу њима, изврши класификација, представе методе, начини деловања, њихова унутрашња структура и наведе на који начин и у ком обиму угрожавају безбедност грађана. Такође предмет рада ће бити и представљање постојећих механизма у Србији за заштиту од ових опасности и анализа њихове ефикасности.

1.3.Методе рада

Основне методе које ћу користити при изради овог рада су методе квалитативне анализе садржаја докумената и компаративне анализе. Коришћењем метода квалитативне анализе пружиће ми се могућност да кроз ставове аутора који су се бавили проблемом верских секти сагледам суштину проблематике штетног деловања верских секти као фактора угрожавања безбедности грађана. Компаративном анализом различитих научних радова на ову тему спровешћу истраживање које ће ми дати одговор на питање које су све то опасности по безбедност грађана које са собом носе верске секте и колико су ефикасни постојећи механизми заштите у Србији од њиховог штетног деловања.

1.4.Хипотезе истраживања

Основна хипотеза истраживања гласи: Верске секте и окултистички покрети због својих метода деловања и доктрина које покушавају да наметну у друштву представљају фактор угрожавања безбедности грађана за који држава не поседује адекватну заштиту.

Као посебне хипотезе овог истраживања можемо навести:

- Брзом продору верских секти у наше друштво погодују добри услови за њихово ширење
- Начин функционисања верских секти, методе којима интегришу нове чланове у своју организацију и покушаји наметања својих доктрина друштву представља фактор угрожавања безбедности грађана и државе.
- Механизми заштите од деструктивног деловања верских секти који тренутно постоје, због неусклађености правних аката са потребним деловањем у циљу заштите на терену само су делимично ефикасни.

1.5. Структура рада

У првом делу рада прецизно ћемо дефинисати појмове религије, верске секте, вере, гуру покрета, култа, јоге, медитације, магије и окултизма како би утврдили разлике међу њима и одредити који су то предуслови у друштву који допринесу одлуци појединца да приступи секти.

Други део рада садржаће класификацију верских секти по различитим критеријумима и опис оних најпознатијих који делују у Републици Србији.

Трећи део рада садржи опис и порекло магије и окултизма, као и различитих праваца у окултизму.

Четврти део бави се механизмима деловања верских секти и односима који владају међу њиховим члановима, као и описом различитих врста уређења која постоје у њиховим организацијама .

Пети део дефинише које тачно опасности због деловања верских секти директно угрожавају појединце као чланове секте и индиректно остале грађане преко угрожавања националних вредности и покушаја наметања сопствених доктрина у друштву.

Шести део рада бави се утврђивањем који то механизми заштите од деструктивног деловања секти постоје. Анализом њиховог рада и степеном утицаја на деловање и ширење секти утврдићемо њихову ефикасност.

2. Појам верске секте, религије, психо култова, гуру покрета, магије и окултизма. Утврђивање разлика међу њима и дефинисање услова у друштву погодних за њихово ширење и деловање

Појмови верска секта, култ, гуру покрет, магија и окултизам најчешће се мешају и поистовећују у свакодневnoj употреби. Ово произлази пре свега из чињенице да сви ови појмови када се помену асоцирају на појединце или групе људи који верују да кроз одређене обреде и ритуале могу да остваре контакт са натприродним силама, односно светом онострaног. Међутим, између ових појмова постоје евидентне разлике и сваки од њих има своју посебност коју морамо прецизно дефинисати како бисмо одредили утицај свих група, покрета и делатности које ови појмови имају на безбедност грађана .

„Реч религија потиче од латинске речи *religio* која означава поштовање богова.”¹ Приступа овом појму због његове ширине семантичког потенцијала и значаја има веома много па самим тим велики је број и његових објашњења.

По објашњењу Карла Маркса, који је био атеистичке оријентације, религија представља искривљену свест о иначе изопаченом свету или опијум за народ. Он је мишљења да религију ствара човек јер му је она потребна за очување постојећих односа у друштву. „Овакву тврдњу Маркса побијали су теоретичари егзистенцијализма, истичући да је религија елементарна људска потреба“.² „Религија за Емила Диркема није ништа друго до колективна моћ друштва над појединцем. Религија је систем идеја којима појединци објашњавају себи друштво у коме живе и своје нејасне, али и присне основе са њим.“³ „Још једну социолошку дефиницију религије даје нам Лисјен Леви Брил који је дефинише као организовани скуп или структуру религијских замисли(учења и веровања), осећања, симбола, култних радњи везани за онострaно тј. , натприродно` биће.“⁴ Теолошки приступ под религијом подразумева веровање у Бога, чије се постојање не

¹ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте и покрети Ловци на душе*, Биљана Ђурђевић Стојковић, Београд, 2000., стр 13

² Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте*, Народна књига алфа, Београд, 2002, стр 10

³ Малком Хамилтон, *Социологија религије*, Клио, Београд 2003., стр 191

⁴ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте*, Народна књига алфа, Београд, 2002, стр 10

доводи у сумњу. Оно се не може научно доказати нити истраживати јер је суштина божија, који је створио васиону и човека самог, несхватљива људском уму. Она је ван наше реалности.

Постоје четири типа испољавања религије, а то су: ⁵

- *Догма*
- *Култ*
- *Морал*
- *Верска заједница*

„Појам вере представља основу, односно саставни је елемент свих осталих појмова.“⁶
„Вера је средство кохезије и интеграције одређених друштвених група.“⁷ „Веровати значи бити истомишљеник са другима. Она је уверење или некритичко прихватање замисли, идеја или учења о натприродним силама.“⁸ „Чврста вера може бити основ религије, али постоје и други облици веровања: мистицизам, митологија, магија и сујеверје.“⁹

За порекло појма секта можемо наћи више објашњења. „Једно од њих је да порекло речи секта потиче од италијанске речи *сесаге* што значи одсећи, одстранити, па у складу са тим закључујемо да верске секте доприносе отцепљењу верника од званичне верске заједнице. Међутим, ова дефиниција не може се односити на припаднике секти који су пре приступања секти били атеисти, такође није прихватљива у државама у којима је равноправност конфесија загарантована па су цркве по свом статусу изједначене са сектама.“¹⁰ „Друга дефиниција превазилази ове замерке. Вилхелм Бартц тврди да је секта

⁵ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганић, Београд, 2000., стр 18

⁶ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте*, Народна књига алфа, Београд, 2002., стр 9

⁷ Ibid

⁸ Ibid

⁹ Ibid

¹⁰ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте*, Народна књига алфа, Београд, 2002., стр 14-15

настала од латинске речи *sequi*, што значи следити или ићи за неким. Под тим се подразумева и политичко партијско следбеништво.¹¹

„Енциклопедијска дефиниција секти каже да је реч о малим групама истомишљеника које су се одвојиле од матице религије у неку другу, самосталну религијску групу.“¹² У овој дефиницији коју нам даје у свом делу Зоран Луковић и наводи да је енциклопедијска, такође можемо наћи мањкавост- да се односи само на људе који су у секту прешли из религије од које се секта одвојила. Још једну дефиницију даје нам проф. др Лазар Милин како нам наводи Биљана Ђурђевић Стојковић у свом делу „Верске секте“, а гласи: „суштина секте се састоји у њеној опозицији према цркви, у порицању црквене вере, црквене организације и црквене власти.“ „Ова дефиниција такође у пракси има мањкавости јер се више односи на већину класичних, хришћанских верских секти, а мање на верске секте Новог доба или на секте које постоје у другим религијама.“¹³ Као примедба износи се и чињеница да се у дефиницији подразумева постојање једне признате цркве, иако данас у грађанским државама егзистира више цркава упоредо, којима ове секте не морају безусловно да опонирају. Бар не свакој од признатих верских заједница у истој мери.¹⁴

„Анализирајући претходно наведене дефиниције и замерке на њихову прецизност и тачност долазимо до закључка да је под појмом верске секте најцелисходније подразумевати заједницу верских истомишљеника, чија су догма, циљеви деловања и пракса у колизији са владајућим теолошким, етичким и идеологијским ставовима и постојећом организацијом у друштву.“¹⁵

Последња дефиниција у поређењу са претходним јесте најтачнија јер не ограничава појам секте на верску групу чији су се чланови одвојили од матице религије и чије се деловање заснива на критици учења традиционалних конфесија. Она јасно предочава да оне осим

¹¹ Видети опширније у Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте*, Народна књига алфа, Београд, 2002., стр 15

¹² Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганић, Београд, 2000., стр 17

¹³ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте*, Народна књига алфа, Београд, 2002., стр 15

¹⁴ Видети опширније у Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте*, Народна књига алфа, Београд, 2002., стр 15

¹⁵ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте*, Народна књига алфа, Београд, 2002., стр 16

критике учења традиционалних конфесија имају и политичку црту која се примећује у неслагању са важећим идеолошким ставовима и организацијом друштва у коме делују и да њени чланови могу бити бивши припадници свих религија, али и бивши атеисти који су прихватили њено учење и веровање. Овакво дефинисање даје потребну ширину схватања појма секте која превазилази недостатке прецизности претходно наведених.

„Култ је, према Брониславу Малиновском, `систем разних обреда, свечаности и церемонија чије је заједничко обележје да се периодично обнављају и то у правилним временским размацама`, што доказују и својеврсни облици анимизма који су присутни и данас кроз манизам или култ мртвих.“¹⁶ „Култ је спољна манифестација догме и директно су повезани. Тамо где се деформисала догма деформисао се и култ. Баш то, рецимо проналазимо у псеудохришћанским сектама, где су другачије неке богослужбене радње. Међутим, у одређеним заједницама даје се већи значај ритуалу, где је ритуал једнак догми или чак изнад ње. То налазимо у синкретистичким, псеудохиндуистичким и сатанистичким сектама.“¹⁷ „Као специфичност култа у другом случају наводи се много већа дисциплина чланства него код цркава или секти, нагласак на ритуалима и њиховој мистичности и езотеричности и чести ритуали са приношењем крвних жртава.“¹⁸ „Неки савремени истраживачи секти као што су Г. Вернон, В. Старк, Е. Кларк, Б. Вилсон, Ј. Вах, М. Лингер и други, сматрају да се може уочити следећа развојна путања у стварању и развоју секте: култ, секта, стабилизвана секта, деноминација(вероисповест).“¹⁹ „Овакав развој секте условљен је сталним растом броја чланова, консолидовањем верског учења и побољшавањем друштвено- економског положаја чланова. Он заправо представља промене у унутрашњој структури, захтевима према члановима и односима према друштву“²⁰

Гуру покретима можемо назвати велике организације за изучавање и практиковање јоге и медитације или „философије живота“ које су под апсолутним вођством појединца који се наметнуо и кога чланови организације поштују као главног гуруа, односно, учитеља.

¹⁶ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте*, Народна књига алфа, Београд, 2002., стр 13

¹⁷ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганић, Београд, 2000., стр 19

¹⁸ Ibid

¹⁹ Томислав Бранковић, *Секте и политика*, Народна библиотека „ Ресавска школа“, Деспотовац, 2000, стр 25

²⁰ Ibid

У изворном значењу „јога је филозофски принцип, религиозни пут, богообраћање и молитва хиндуистичком богу кроз физиолошке вештине, знања и стања.“²¹ По веровању у хиндуизму, свака појединачна душа део је једне универзалне душе света или Ишваре. Појединачне душе су заробљене на овом свету у илузији одвојености од Ишваре, односно ,универзалне душе. После смрти тела душа се реинкарнацијом или циклусом препорађања поново враћа на овај свет у неко друго тело где живи у патњи све док не постигне ослобођење (мокшу) кроз самоспознају своје божанске суштине., И тако, у систему јога главна је-пракса методе и увежбавање, чији је завршни смисао у томе да индивидуа која тежи мокши научи да пригушује и контролише своје свакодневно сазнање, своја чула, осећаје, своју физичку и уопште животну активност и на тај начин да васпитава у себи нарочито натчулно сазнање које је већ припремљено за сусрет са Ишваром.“²² За јогу се тврди да води порекло још од индијског бога Шиве ,који је помоћу ње покушавао да постигне савршенство. Археолошка откривања доказују постојање јоге скоро четири хиљаде година. „У индијском спеву,, Махабхарате“ овај метод дисциплинованог дисања, концентracије и вежби јасно се издваја као метод којим се постиже мокша.“²³ Касније практиковање јоге почиње да се користи као пут до доброг здравља и учење овладавања самим собом. Јога и њене технике и теорије обухватају три феномена:²⁴

- Вештину преусмеравања и преобраћања пажње, концентracију и медитацију.
- Тешке телесне положаје и вежбе дисања ради постизања потпуне контроле над телом и посебних психичких стања.
- Развијени систем аудитивних и визуелних симбола, мантри и мандала, који теже постизању паранормалне тј. магијске усавршености.

„Медитација је дубока и непрестана концентracија на неки замишљени објекат у којој медитант бива свестан само објекта медитације, а не свог ума и тела.“²⁵ Медитација се слично као и Јога користи у хиндуистичкој религији, али исто тако и у будизму. Њена сврха у религији је стапање сопствене свести са апсолутном, односно, универзалним

²¹ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганић, Београд, 2000., стр 110

²² Леонид Сергејевич Васиљев,*Историја религија истока*, Ново дело, Београд 1987., стр 167

²³ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганић, Београд, 2000., стр 111

²⁴ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганић, Београд, 2000., стр 110

²⁵ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганић, Београд, 2000., стр 119

умом. Тиме се превазилази ограниченост сопственог ума и достиже се бесконачност свести, односно долази до ослобађања из циклуса препорађања и достиже се стапање са Брахманом у хиндуизму или Нирвана у будизму. Медитација се упражњава уз јогу, али се ради и самостално. На Западу где је знање о хиндуизму и будизму углавном мало, медитација се представља као психотерапеутско средство, док се њен религиозни карактер ретко помиње и наглашава.

Као нешто мистично и егзотично јога и медитација су се врло брзо прошириле Западом. А са њиховом популарношћу порасла је и популарност људи који су подучавали јогу и медитацију, односно гуруа.

„Магија је вештина да се помоћу мистериозних поступака изазову дејства мистериозних сила.“²⁶ У пракси се често меша са мистицизмом. Међутим, разлика постоји у њиховој практичној примени. У окултизму и магији скривено је циљ, ритуал, средство импресионирања следбеника, потврда спиритуалне надмоћи, и оно преко чега се може господарити људима, пут којим се иницирају следбеници и метод за господарењем природом, а самим тим и доказивањем и показивањем бога у себи.“²⁷ „Мистицизам, пак којег имамо у религији има значење скривеног пута међуосећања, вере, љубави и благодати између човека и бога.“²⁸

Реч окултизам потиче од латинске речи *occultus* што значи скривен или тајанствен.

„Окултизам је скуп тајних сазнања и радњи који се примењују ради овладавања човеком и природом и енергијама које они поседују“.²⁹ Друга дефиниција окултизма описује га као: „скуп знања о духовном свету и његовом утицају на човека и природу, веровање у постојање тајних сила у човеку и природи којима треба овладати и искористити их.“³⁰ Из обе дефиниције видимо да је појам окултизма веома сродан појму магије и да се заједно практикују. Нијансу разлике између њих можемо пронаћи у томе да се магија своди на извођење поступака којима се покушава овладати скривеним силама, док се окултизам бави сакупљањем знања о духовном свету и тајним силама које утичу на живот људи. Да

²⁶ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганћ, Београд, 2000., стр 83

²⁷ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганћ, Београд, 2000., стр 84

²⁸ Ibid

²⁹ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте*, Народна књига алфа, Београд, 2002., стр 14

³⁰ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганћ, Београд, 2000., стр 84

би се боље дочарала разлика погодна је аналогича да се окултизам од магије разликује као творац неког пројекта од оперативца који га спроводи у дело. Пројектант је сакупљао знање и направио план за спровођење пројекта док оперативац користи то знање да би га реализовао.

Верске секте, гуру покрети, магија, окултизам нису заступљени нити делују подједнаким интензитетом у сваком друштву. Различити услови који владају у сваком друштву директно постављају предуслове за ширење и уопште постојање ових верских група, организација и делатности. Друштвени односи и системи вредности који владају у друштву представљају предуслове успеха деловања секти и окултних организација.

Према једној теорији постоје два предуслова настајања секти. „Један је религиозни, а други секуларистички.“³¹ Друга теорија прецизније класификује ове предуслове и наводи четири врсте које утичу на изградњу личних мотива код појединаца да приступе секти. „А то су религијски, социјални, психолошки и материјални.“³²

Од услова у друштву који су религијске природе најбитнији које треба напоменути су верско образовање или верска необразованост и утицај традиционалне и признате цркве. У Србији, али и у другим посткомунистичким земљама источне Европе, верско образовање чак и академских грађана је на веома ниском нивоу. Српска православна црква у периоду владавине комунизма изгубила је утицај какав је имала раније и постепено је дошло до отуђења народа од цркве. Код осталих признатих конфесија у Србији стање је мало боље из разлога што њихови верници који су углавном припадници националних мањина свој етнички и национални идентитет који природно желе да очувају везују за неку од њих. Гушење религије и потискивање духовних потреба за време комунизма осим православне цркве осетиле су такође и секте. „Број секти које су своју активност започеле у периоду од 1945. године до 1980. године је само четири.“³³ Када се комунистички систем почео урушавати и када су традиционалне цркве, али и друге верске групе почеле слободније деловати број верских секти се нагло и брзо повећавао.

³¹ Доника, *Секте у Србији данас*, Доника, Београд, 2003., стр 47

³² Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте и покрети Ловци на душе*, Биљана Ђурђевић Стојковић, Београд, 2000., стр 21

³³ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте и покрети Ловци на душе*, Биљана Ђурђевић Стојковић, Београд, 2000., стр 5

„Процењује се да је уочи грађанског рата у СФРЈ деловало око 200 таквих организација, од којих су само 53 пријавиле своју делатност МУП у. Средином 1996.године број званично регистрованих верских заједница попео се на 64, док је у тајности деловало око 250 секти. Пре Другог светског рата деловало је само 4 верске секте.“³⁴

Из ових података можемо видети колико је важна јачина утицаја признате цркве на ширење верских секти. У време када се њен рад ограничавао и када су секте такође биле под будним оком служби безбедности, број секти које су биле присутне је био веома мали што је и логично. Касније када почиње владајући систем да слаби и када долази до повећања простора за верско деловање и када „стеге“ служби безбедности попуштају број верских група се еномрно повећао. Упоредјујући ове две ситуације прво ћемо извући закључак да од државе, односно од политичке власти највише зависи ширење и настанак секти што и није погрешно. Међутим, ако узмемо у обзир податак о броју активних секти пре Другог светског рата када држава и тадашња политичка власт није много обраћала пажњу на деловање нетрадиционалних верских заједница видимо колико је утицај Српске православне цркве и уопште признатих цркава битан.

Из слабог утицаја признате цркве и њене блискости са својим верницима и верске необразованости проистичу и лични мотиви појединца да приступи верској секти. То су³⁵:

- Разочараност верника у матичну цркву
- Потреба за истинском побожношћу за коју верник сматра да ће му обезбедити припадништво тој секти
- Умиривање савести због преступа који је кажњив у матичној цркви преласком у сродну, секташку заједницу у којој тај облик санкционисања не постоји или ради развода и склапања новог брака под окриљем нове верске заједнице
- Убедљивост лидера и припадника те секте у „истину“ коју проповедају, често подржана снажном медијском пропагандом

³⁴ Ibid

³⁵ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте и покрети Ловци на душе*, Биљана Ђурђевић Стојковић, Београд, 2000., стр 21

- Потреба за потпуним посвећењем бугу, која се може тумачити и као самоспознаја, баш као и болесна побожност или душевна аномалија, зависно од тачке гледања на тај чин

Од социјалних предуслова за ширење и настанак секти први и најбитнији је политичка воља власти у борби за сузбијање штетног деловања секти. Доношењем одговарајућих закона који би омогућили шири спектар деловања службама безбедности и директним забранама одређених секти знатно би се ограничило њихово деловање и ширење. Исто тако, изостанак ових мера у једном друштву и држави подстиче повећање њиховог броја и несметано мисионарење, које може бити и доста агресивно, са циљем регрутовања нових чланова.

„Криза породице је још један социјални предуслов који ствара погодно тле за ширење секти. За веома кратко време у Србији се прешло са патријархалне на потрошачку породицу. Еманципацијом жене и сексуалном револуцијом битно су се измениле и улоге у самој породици. Жена често преузима улогу у издржавању породице коју је некада обављао отац и напушта традиционалну улогу домаћице“³⁶. „Сам модел васпитања наших дедова, очева, нас и наше деце потпуно је различит.“³⁷ „Млади траже уточиште, разумевање, афирмацију, одговоре, а тек после изграђивања критеријума проналазе и бирају друштво, пријатеље и, на крају крајева, идолe.“³⁸ Недостатк времена за васпитање деце код родитеља услед преокупираности пословним обавезама и зарађивања финансијских средстава за издржавање породице (што је карактеристично за потрошачка друштва), оставља значајан простор верским сектама да преузму ту улогу и да злоупотребе физичку одсутност родитеља у дететовом животу.

Из кризе породице проистиче и надовезује се следећи предуслов, а то је тражење припадности. Материјално благостање и стицање богатства постало је преовлађујућа вредност у друштву. Јурећи за материјалним многи су запоставили духовну страну свог живота. Отуђили су се од породице, пријатеља и остали усамљени. „У модерном индустријском друштву, па и у постиндустријском, појаву секти све више условљава

³⁶ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганић, Београд, 2000., стр 22

³⁷ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганић, Београд, 2000., стр 23

³⁸ Ibid

феномен града односно градског начина живота. Основна одлика живота у великим градовима је отуђење људи и деперсонализација личности.³⁹ Са друге стране и људи који се досељавају са села у град такође се суочавају са проблемом проналажења места у новој средини и проблемом усамљености. Секте управо тим људима нуде осећај тоpline да припадају некоме, подршку и поклањају им потребну пажњу. У свету материјализма онима чије је материјално стање испод одређеног просека његове најближе околине, а који су због тога одбачени, често исмејавани и дискриминисани секте пружају осећај посебности и испуњавају потребу појединца да се осети вредним и поштованим од стране других.

У 20. веку један од најбитнијих догађаја који ће у многоме променити цео свет је прелазак са индустријског на информационо доба. Људи се сваки дан бомбардују огромном количином информација о разним друштвеним догађајима из целог света. То доприноси томе да су људи често збуњени око питања која је њихова улога и сврха на овоме свету. За објашњења и решења новонасталих ситуација траже се брзи и једноставни одговори. Такве одговоре на питања својих следбеника пружају секте.

Генерације српског народа су у 20. и 21. веку прешле са националног српског идентитета на наднационални југословенски да би се опет вратиле на национални српски. Православна вера се потискивала и њено место је било замењено комунистичком идеологијом и атеизмом. Падом комунизма опет долази до јачања националног идентитета услед грађанског рата између бивших југословенских република, да би се под утицајем глобализације у свету поново подстакло стварање наднационалног идентитета и космополитизма. Све ово довело је до кризе идентитета код многих и натерало их да крену у потрагу за њим. „Секте подједнако критикују комунистички атеизам, по њима многобожачко православље због слављења светаца и римокатоличку цркву коју називају великом блудницом.“⁴⁰ Оне нуде један нови пут и једину праву истину. Као један члан од многих чланова секти, којих има свуда по свету и који су изабрани да буду спашени, појединац, код себе ствара идентитет члана секте и са њом замењује државу, нацију, породицу и веру својих предака.

³⁹ Томислав Бранковић, *Секте и политика*, Народна библиотека „Ресавска школа“, Деспотовац, 2000, стр 64

⁴⁰ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганћ, Београд, 2000., стр 24

Када говоримо о психолошким предусловима мислимо на потребу људи да спас од проблема потраже у религији. Тако појединци у секте одлазе због помоћи у решавању њихових личних психолошких проблема. На пример лечење фрустрација због телесних недостатака или ослобађања од кривице због раније учињених дела која су у окружењу, односно у заједници којој припада појединац санкционисана.

Тешко економско стање у друштву и лоша материјална ситуација код грађана представљају предуслове материјалне природе за ширење секти. Материјални интерес често је разлог због којег људи мењају веру. Некада то чине да би обезбедили своју личну егзистенцију што је случај код екстремно сиромашних слојева становништва или у случају великих криза у држави. „На пример у Немачкој 1945. године помоћ у храни из САД а добијали су само чланови појединих секти, што се догодило и у СРЈ, у време санкција 1993. године.“⁴¹ Поред ових екстремних случајева секти приступају и они којима од тога зависи напредовање на послу или добијање боље плате.

⁴¹ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте и покрети Ловци на душе*, Биљана Ђурђевић Стојковић, Београд, 2000., стр 22

3. Класификација верских секти и опис оних најактивнијих и најпознатијих

Класификација верских секти може се извршити по више критеријума.

По времену настанка верске секте се деле на:⁴²

- Архаичне (настајале од првих облика манифестације верских осећања па до 1. века нове ере, тј. почетка нове епохе-епохе хришћанства)
- Класичне (настајале од првих хришћанских заједница па до појаве покрета реформације и просветитељства)
- Реформаторске (настајале у периоду просветитељства до шездесетих година овог века)
- Савремене или секте „Новог доба“ (настале у периоду од шездесетих година овог века до данас)

По својој доктрини секте могу бити:⁴³

- Месијанске и апокалиптичке (проповедају о доласку месије који ће спасити свет од предстојећег армагедона или апокалипсе)
- Сатанистичке (заснивају се на обожавању богова зла, почевши од обожавања индијске црне богиње Кали, египатског бога Сета, јеврејског Сатане, муслиманског Шејтана и одметнутог од Бога анђела несреће и казне код хришћана кога католици називају Сотона, Срби православци Ђаво, а Руси Враг). Ове секте и немају праву доктрину јер теорије замењују магијским ритуалима и култном праксом.
- Хуманистичке (полазе од тезе да је бог у хуманусу, тј. људима и да је целокупно наше сазнање, свесно и подсвесно, увек само човечанско).

⁴² Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте и покрети Ловци на душе*, Биљана Ђурђевић Стојковић, Београд, 2000., стр 18

⁴³ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте и покрети Ловци на душе*, Биљана Ђурђевић Стојковић, Београд, 2000., стр 19

По облику организације секте су:⁴⁴

- Ауторитарне (Одликује их организација чврстог типа на челу са вођом који има неограничену моћ. Чланове држе у изолацији од спољашњег утицаја и под сталним надзором. Из секти овог типа јако је мала могућност изласка.)
- Демократске (По правилу немају лидера или првосвештеника. Сви припадници секте су једнаки или равноправни. У секту се улази својеволјно и може се напустити без посебних санкција. Њиховим демократским изабраним телима председавају чланови за које важи принцип реизбора.)
- Неформалне (Овакав тип организације карактеристичан је за секте, покрете и друштва која се баве трансцедентном медитацијом, методом контроле ума, индивидуалним практиковањем магије и проучавањем езотерије. Оне немају припаднике секте, него полазнике курсева, који касније по слободном избору настављају да се усавршавају на вишим курсевима, учествују на заједничким сеансама или се међусобно дописују и размењују литературу.)

По јавности у раду секте могу бити:⁴⁵

- Јавне (Претендују да стекну статус цркве и јавности стављају на увид своје циљеве, организацију и ритуале.)
- Полутајне (Показују јавности само једно лице и истичу у први план лукретивне циљеве, а прави садржај активности доступан је само припадницима секте или уском кругу „просвећених“ унутар заједнице.)
- Тајне (Најчешће су оне секте чији циљеви, методи рада и науке подлежу општој осуди друштва или су Уставом и законима матичне земље забрањени.)

„Миодраг Јанковић све секте дели на: верске, политичке, профитабилне и псеудорелигијске, а верске дели на: библијске, сатанистичке, неоисточњачке, каналисане,

⁴⁴ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте и покрети Ловци на душе*, Биљана Ђурђевић Стојковић, Београд, 2000., стр 20

⁴⁵ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте и покрети Ловци на душе*, Биљана Ђурђевић Стојковић, Београд, 2000., стр 21

теозофске итд.⁴⁶ У зависности од тога да ли секте имају штетан утицај или не, можемо их једноставно поделити на деструктивне и оне које то нису.

У овом раду полазиште биће подела коју је користио Зоран Д. Луковић у својој књизи Верске секте и о свакој категорији биће предочен опис учења, деловања и организације оних најпознатијих. По њему секте можемо поделити на:⁴⁷

- Псеудохришћанске секте (Оне које су се одвојиле од званичног учења хришћанске цркве.)
- Псеудохиндуистичке и далекоисточне секте (Основа и матица су дакако хиндуизам и будизам са својим доктринама и техникама, али обрађени на Западу, па извезени нама.)
- Синкретистичке секте (Мешавине разних званичних религијских и јеретичких праваца, као и окултизма и магије.Многе од њих у себи садрже и елементе сатанизма, мада не прихватају да су делом сатанистичке.)
- Сатанистичке секте (Оне које отворено проповедају сатанизам, односно да је Сатана или Ђаво бог и да му се треба клањати и приносити му жртве.)

3.1.Псеудохришћанске

3.1.1.Баптисти

Порекло имена ове секте долази од грчке речи баптицеин и у преводу значи „уронити у воду“. Секта постоји од 1521. године и њен оснивач био је Тома Минцер. Првобитно су се називали анбаптисти (поново крштени) јер су тражили слободу избора појединца да се крсти..., Сматрају да је свето писмо непогрешиво и једини извор дела, да не постоји прародитељски грех и за чланове примају само новокрштене особе. Крштавају се само особе старије од 15 година проверене и процењене од осталих чланова. Нема класичног и званичног свештенства него се проповедници бирају међу чланством. Не постоје свете тајне већ само обреди крштења, склапања брака и слично.Одбацује се упућивање молитви Богородици и светитељима и не поштују се иконе и крст. Једно од најкарактеристичнијих

⁴⁶ Ана Пилатов, *Сатанизам данас, како му се одупрети?*, Удружење грађана „ Истина“ и Ана Пилатов, Београд, 2005., стр 9

⁴⁷ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганћ, Београд, 2000., стр 20

црта баптиста јесте доследност у настојању да се изврши одвајање Цркве од државе. У време њиховог настанка ова идеја је била радикална, међутим данас је спроведена готово у свим државама света.⁴⁸ „Баптисти одбијају да носе оружје и захтевају цивилно служење војног рока,⁴⁹ Црквени порез не постоји већ се издржавају од добровољног прилога верника. За време Краљевине Југославије Баптистичка црква је била призната вероисповест у држави. У току Другог светског рата баптисти активно сарађују са окупатором па се после пораза Трећег рајха масовно исељавају из Југославије. Баптисти су у Србији подељени на Северни савез који делује на територији АП Војводине и који се назива „Савез баптистичких цркава у Републици Србији“, и Јужни савез, који сачињавају три баптистичке цркве које се налазе у Врњачкој Бањи, Малом Мокром Лугу и Пећи. У Северном савезу већину верника чине Словаци док су у Јужном већина Срби. Баптистима у Европи центар се налази у Лондону и назива се „Савез баптистичких цркава у Европи“, док на светском нивоу се кординира из центра у Вашингтону под називом „Унија баптистичких цркава света“. „Иначе баптистичке цркве су слично православним организоване по принципу аутокефалности.“⁵⁰

3.1.2.Назарени

Основани су 1830. године.Њихов оснивач је био бивши лутерански свештеник Самуел Фрелих. „У свом учењу Назарени одбацују: Свето писмо старог завета и сматрају га само историјском књигом, богородицу и светитеље, поштовање крста и икона, пост, служење војног рока и ношење оружја и црквене празнике.“⁵¹ Када је реч о самој организацији верске заједнице она је подељена на области којима руководи Ђакон. После њега по рангу иду слуге па верници. Више области чине заједницу којом управља „Савез Ђакона“, а на њеном челу се налази старешина. Заједнице су организоване по аутокефалном принципу.

Центар Назарена у Србији налази се у Новом Саду. Нема црквеног пореза већ се финансирају искључиво добровољним прилогом и донацијама.

⁴⁸ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганћ, Београд, 2000., стр 60

⁴⁹ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте и покрети Ловци на душе*, Биљана Ђурђевић Стојковић, Београд, 2000., стр 41

⁵⁰ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганћ, Београд, 2000., стр 62

⁵¹ Ibid

3.1.3.Адвентисти (Суботари)

Име ове секте потиче од енглеске речи „adventure“ што значи долазак. Оснивач је Вилијем Милер, бивши баптиста који је потом постао атеиста да би се опет вратио хришћанству. Проучавајући Библију дошао је до прорачуна да ће се поновни Христов долазак догодити 1843. године. Пророчанство и обећање спасења придобило је велики број чланова. Међутим, пошто се Милерово пророчанство није испунило долази до наглог осипања чланства. Он још једном објављује ново предсказање правдајући се да је пронашао грешку у прорачуну и нови долазак Христа предвиђа 1844. године у октобру. Пошто се пророчанство није обистинило ни други пут секта се потпуно распада. „Један број чланова остао је окупљен око Џона Томаса који је назвао своју групу „Браћа у Христу“.“⁵²

Од ове групе настала је данашња секта „Адвентисти седмог дана“ или „Суботари“ која броји огроман број чланова свуда по свету. Име „Суботари“ добили су од народа који их је тако назвао пошто уместо недељом светкују суботом. Главне карактеристике догматике Адвентиста су :⁵³

- Извор вере и мера истинитости је Свето писмо.
- Човек се спасава вером у испкупитељску жртву Господа Исуса Христа.
- Христос је једини посредник између Бога и човека и нема потребе за молитвеним обраћањем Богородици и свецима.
- Не постоји седам светих тајни, већ само три. А то су: причест, крштење и свештенство.
- Нема монаштва.
- Нема поштовања икона, реликвија и крста.
- Забрањени су алкохол и дуван и од јела свињетина.

„Још једна карактеристика проповеди Адвентиста је да још од свог оснивања пропaгирају неношење оружја и неучествовање у рату.“⁵⁴

⁵² Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте и покрети Ловци на душе*, Биљана Ђурђевић Стојковић, Београд, 2000., стр 50

⁵³ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганић, Београд, 2000., стр 64

⁵⁴ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте и покрети Ловци на душе*, Биљана Ђурђевић Стојковић, Београд, 2000., стр 50

Секта је организована пирамидално. Најмања јединица организационе структуре је црквена општина. Следећа већа јединица од црквене општине је окружни савез. Више савеза сачињавају унију, а више унија Генералну конференцију. Њено седиште је у Вашингтону, а за Европу у Лондону. Код нас у Србији постоје три центра: Београд, Нови Сад и Ниш. Адвентисти се финансирају од црквеног пореза, односно десетка. Имају своје школе, факултете, болнице и фабрике. Мисионарство је развијено на високом нивоу. Објављују око 300 часописа и листова свуда у свету где су присутни. „Они не посматрају себе једноставно као једно црквено тело у свету, већ као пророчки покрет који има за задатак да објави вечно еванђеље, а по њиховом веровању то би било одређивање часа божијег суда.“⁵⁵ Адвентисти су нарочито привлачни традиционално васпитаном делу становништва, јер критикују урушавање породице у данашњем друштву и залажу се за традиционалне породичне вредности.

3.1.4. Јеховини Сведоци

На самом почетку свог оснивања секта носи име „Раселовци“ по свом оснивачу Чарлсу Тејзу Раселу. Потом мења име у „Друштво народних проповедника“, па у „Друштво озбиљних истраживача Библије“ и коначно назив „Јеховини сведоци“ понела је 1931. године када је изгласан на њиховом међународном скупу у Колумбусу. Чарлс Расел пре оснивања секте био је члан Адвентиста. Њихово учење о поновном доласку Христа на земљу и Армагедону који ће погодити свет посебно га је заинтересовало и подстакло да се и сам почне бавити проучавањем Библије. После неког времена, Расел објављује да је открио датум наступања краја света и предвидео овај догађај за 1914. годину. Своја сазнања објављује у часопису „Кула стражара“ који је сам покренуо. По њему, секта се често и назива „Друштво куле стражаре“. Како се приближавао датум из Раселовог пророчанства секта је постајала све масовнија. Међутим, пророчанство се евидентно није остварило па је Расел објавио нови датум за 1916. годину. Сазнање да ли је био у праву остаће му ускраћено пошто је преминуо пре назначене године. Његови следбеници су још три пута померали датум краја света за 1918., 1925., и 1975. годину. После неуспеха престали су да предвиђају апокалипсу. Такође због бројних афера и махинација свог оснивача у којима је учествовао не истичу његово име у мисионарењу.

⁵⁵ Радомир Шутић, *Верске секте и окултизам*, Бернар, Стари Бановци, 2011., стр 35

„ Јеховини сведоци своје учење у великој мери заснивају на Библији, али не признају Откривање Новог Завета, не признају Божанско достојанство Господа Исуса Христа и употребљавају само једно од старозаветних Божијих имена-Јехова.“⁵⁶ По томе и узимају себи име Јеховини сведоци. Да би своја учења поткрепили доказима, Библију су знатно изменили при превођењу и прилагодили је себи. Они негирају да је Господ Исус Христ био разапет. Тврде да је био обешен, па самим тим не поштују симбол крста. Поричу бесмртност душе и сматрају да се она налази у крви. Зато одбијају да приме или дају крв јер би на тај начин изгубили душу. Предвиђају да ће после краја света само њихови чланови бити спашени као изабрани, а на земљи ће завладати теократија са Христом као краљем на Небу. „ Јеховисти нису лојални грађани својих држава. Не признају изборе, војску, не поздрављају химну, нити државну заставу.“⁵⁷ Од самог почетка наступају као екстремисти без толеранције према другим религијама. За њих су све верске заједнице и друге вероисповести Вавилонске блуднице које ће на крају пропасти.

Јеховини сведоци представљају секту ауторитарног типа. Главна централа им се налази у Бруклину и има неограничену власт над целом сектом. Чланство им је организовано по верским општинама које чине више „ Краљевских дворана“ што је назив за њихове просторије где се моле. Од вођа верских општина формирају се одбори, а више њих чине централу једне земље. Сваки континент има своју централу и на врху целе организације налази се малопре поменута централа у Бруклину. Главни извор прихода им је новац од продаје мисионарског материјала. Због тога за ову секту можемо рећи да има најбољу и најразвијенију мрежу мисионара, као и да је са методологијом рада на том пољу далеко изнад свих осталих. Сваки члан ове верске групе има обавезу да мисионари и продаје часописе и памфлете које штампа секта. При том обавезан је да за свој новац купује материјал па да га онда препродаје. На тај начин централа је обезбедила себи сталан и сигуран прилив новца. Сви чланови дужни су да сву литературу коју купе прочитају и да је на окупљањима која се редовно одржавају тумаче и проучавају до танчина. У секти је веровање да само сталним мисионарским радом и регрутовањем нових чланова може да се заслужи Рај на земљи када Христос поново дође.

⁵⁶ Радомир Шутић, Верске секте и окултизам, Бернар, Стари Бановци, 2011., стр 39

⁵⁷ Владимир Димитријевић, *Тамничари душа*, Легенда, Чачак, 2005., стр 46

На просторе Србије Јеховини сведоци долазе између два светска рата. За време СФРЈ стекли су и статус признате верске заједнице. Међутим свој највећи успон у ширењу остварили су после њеног распада. Централа у Србији се налази у Београду.

3.1.5.Мормони

Ова секта иако себе назива хришћанском по свом учењу више подсећа на синкретистичку. Основана је у САД у 1830.године. Оснивач је Џозеф Смит. „У једној од својих визија, иначе говорио је за себе да је видовит, јавило му се „Небеско биће“ које је назвао Морони и открило му место где су закопане златне таблице на којима је урезана „пунота вечног јеванђеља“.⁵⁸ Ово се поклапало са његовим ранијим визијама у којима му је поручено да не прилази ниједној цркви и да ће му се указати једини „прави и истинити пут“. Смит је превео плочице и превод објавио у књизи „Књига мормона“. Своју прву групу следбеника окупио је у граду Нова у Илионису. Паралелно са чланством у мормонској ложи многи од њих су били чланови и масонске ложе која је постојала у граду. Због полигамије која је била прихваћена и практикована код мормона, сви су искључени из масонске ложе.Ово је довело до нетрпљивости између две организације и кулминирало је великим прогоном мормона из града 1844. године. У обрачуну који се тада догодио, убијен је оснивач мормона Џозеф Смит, а његови следбеници су напустили град и преселили се у Саут Лејк Сити у држави Јута где се данас налази светски центар мормонске организације.

Мормони су секта чије се учење толико разликује од осталих хришћанских учења, да би се могло разматрати да ли заиста и припадају Хришћанима. Своје учење црпе из „Књиге Мормона“ за коју тврде да се надопуњује на Библију. Као што је раније наведено, књига заправо представља превод текста са златних плоча које је њиховом оснивачу предало „Небеско биће“ Морони. Порекло ових плоча сеже у далеку прошлост. Наиме, када је Бог зауставио градњу Вавилонске куле, један део њених градитеља дошао је до америчког континента и населио га. Између њих је убрзо избио рат, па је послат пророк Егер да их умири. Он је целокупну њихову историју написао на плочицама које је сакрио. Касније у Америку стиже још једна породица са четири сина. Њихови потомци су се поделили на

⁵⁸ Радомир Шутић, *Верске секте и окултизам*, Бернар, Стари Бановци, 2011., стр 49

два племена. Једни су се називали Нефити, а други Ламанти. Основа њихове поделе било је то што су Нефити били верници, док Ламанти нису веровали у Бога. Вера код Нефита била је изузетно јака, а своје учење заснивали су на тексту из закопаних Егерових таблица које су пронашли. Пророковали су долазак Исуса Христа који је после Вазнесења дошао у Америку и међу њима оставио дванаест апостола. У рату који је уследио између два племена, Нефити су били уништени. Морони, последњи од њих који је преживео, узео је плоче и сакрио их. Оне су остале тако скривене све док их Џозеф Смит није пронашао.

„Ближе проучавање мормонског система веровања показује да је мешавина многих јереси, мада доктрина о Тројици изгледа ‚самосвојно‘. Они уче да Отац, Син и Свети Дух немају у бити једну божанску природу, већ су у ствари три бога који имају веома развијену и савршену људску природу. Бог Отац је Елохим који има тело од меса и костију додирљиво као и људско. Он је бог само овога света, остали светови имају друге богове. Христ није рођен силаском Духа Светога већ физичким сједињењем Бога Оца и смртне Дјеве Марије. Он је раније био рођен од оца као дух, заједно са мноштвом духовних бића која сва чекају да буду рођена од земаљских људи са циљем да би и они коначно могли да постану богови као њихов старији брат Исус Христос.“⁵⁹

Преобразити се у Бога после смрти основни је циљ свих мормона. Самим тим видимо да мормони верују у постојање више богова што их чини политеистима. Такође можемо видети и њихово веровање у преегзистенцију душе што се никако не може повезати са хришћанством. Мормони много пажње поклањају браку и рађању деце. Што се више деце роди, више ће бити и тела за духове који чекају своје рођење на земљи јер им је то неопходно да би заслужили преображај у божанство. Исто тако верују да крштењем људи добијају могућност да благодат пренесу и на своје преминуле претке који нису имали прилике да буду крштени и тако им омогуће да постану божанства. Због овога сви чланови мормона непрестано истражују и праве родослове својих породица како би што више предака спасили.

Организациона структура мормона је пирамидалног облика. Најнижи ниво представљају обични чланови груписани у огранке. Сваки огранак има свог шефа. Следећи ниво

⁵⁹ Радомир Шутић, Верске секте и окултизам, Бернар, Стари Бановци, 2011., стр 50

заузима трочлано „председништво Бискупије“. Овом телу надређен је „савет седамдесеторице“ подељен у два кворума. Први кворум је сталан, док се за други бирају чланови сваке пете године. Изнад овог савета налази се још један савет од седам људи, а изнад њега је кворум од дванаест чланова који морају бити амерички држављани и велики стручњаци из одређених области. На самом врху је председник са два саветника.

Секта се финансира из три извора. Први је давање десетка, други добровољни прилози и трећи је из фирми чији је секта власник.

Централа мормона и једини храм у Европи се налази у Франкфурту у Немачкој, док је централа огранка у Србији у Београду.

3.1.6.Пентекосталци

Верска група настала у САД у, која је затим пренета и у Европу. Назив је добила од грчке речи „пентекостас“, што значи света педесетница, празник Силаска Светог Духа на апостоле. Овај празник слави се педесети дан после Христовог васкрсења и славе га све признате цркве. Баптиста Спарлинг и његов син који су иначе били баптисти почели су да верују да је могуће да се Свети Дух спусти и на њих и обдари их чудесним моћима. Због оваквих убеђења убрзо су били избачени из цркве и оснивају сами своју верску заједницу под називом „Покрет последњег изливања Духа Светога“. Ова група је била претеча Пентекосталаца које Чарлс Пархам оснива 1901. године у Канзасу. Карактеристично за њих је да у току службе изговарају „глосалије“, односно речи и реченице које надлазе саме од себе због обузетости Светим Духом.

„Основни извор за доктрину ове секте је Свето писмо. Пентекости не признају свету тајну исповести и сматрају да се још за живота може постићи стање потпуне безгрешности.“⁶⁰

Секта се финансира углавном из иностранства. У Србији је највећи успон доживела за време санкција деведесетих година када су грађанима делили пакете хуманитарне помоћи.

⁶⁰ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте и покрети Ловци на душе*, Биљана Ђурђевић Стојковић, Београд, 2000., стр 44

3.2.Псеудохиндуистичке и далекоисточне секте

3.2.1.Јога Центри

У Србији је као и свуда на Западу последњих двадесетак година Јога постала веома популарна. Сваке године отварају се нови центари за изучавање Јоге и њених практиканата све је више. Постоји неколико врста Јоги и то су:⁶¹

- Раџа јога или Краљевска јога (Дисциплина класичног пута. Она у себи садржи све остале врсте јоге.)
- Џана јога(Јога знања или пут знања и мудрости)
- Карма јога (Тежиште јој је у брисању искуства из материјалног, свакодневног живота, што је најбитнији предуслов за остварење и ослобођење)
- Бакти јога (Подразумева само веровање у Бога Кришну и посвећивање својих дела њему)
- Мантра јога(Тежиште је на аудитивној компоненти класичне јоге)
- Лаја јога (Подразумева систем понирања и предавања ума.Главни инструмент су медитативне технике.)
- Хатха јога (Дисциплина напора.Представља ригорозан програм телесног вежбања.Овладавање овом јогом представља предуслов за вежбање Раџа јоге која је најкомплекснија)

Код нас у Србији је најзаступљенија Хатха јога.

3.2.2.Трансцедентална медитација

Покрет за Трансцеденталну медитацију основао је Махариши Махеш Јоги 1957. године у Индији. Популарност његовог покрета у Индији није била велика па се сели у САД где његов покрет задобија велику популарност и одатле се шири даље по свету.

„Трансцедентална медитација по речима њеног оснивача и главног гуруа није ни религија, ни начин живота, ни филозофија, ни кодекс понашања, ни вредносни систем. Она не тражи радикалну промену живота нити посебне услове за вежбу.

⁶¹ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганић, Београд, 2000., стр 118-119

Трансцедентална медитација јесте медитација, али са њом се не повлачи из света, него се акумулира пуна ментална и физичка енергија.⁶² Њу њени следбеници представљају као вежбу, односно активност која служи као лек и превенција против многих болести и обољења. Затим и као начин побољшања психовизичких способности код појединца и као средство за изградњу бољег друштва без конфликта, криминала и осталих негативних појава које су заступљене у свакој заједници. Иако је у очима следбеника, а по речима њеног оснивача Махариши Јогија трансцедентална медитација представљена као наука, због присуства елемената хиндуизма, ритуала и саме чињенице да је медитација техника обраћања боговима она се у стручној литератури везаној за религије посматра као секта. Ово је потврђено и пресудом суда државе Њу Џерси у САД у 1979. године којом је сврстана у религијске организације. Исто је утврдио и Савезни уставни суд у Немачкој 1989. године. Поред пружања услуга у подучавању медитирања „Покрет за Трансцеденталну медитацију“ у својој понуди има и „стручне“ часописе, цедеове, а бави се и продајом фармацеутских производа. Овим комерцијалним делом бави се компанија „Природни закон“, иза које наравно стоји Покрет за Трансцеденталну медитацију. Још једна од активности Покрета је и политичко организовање. Велика већина практиканата Трансцеденталне медитације била је укључена у политичку организацију „Партија природног закона“. Странка је деловала на међународном и на државним нивоима. Циљ странке је био да број практиканата трансцеденталне медитације достигне 10% светске популације. Тада ће бити могуће да се фреквенција просветљења пошаље целом свету и под њеним дејством промени сурова и агресивна људска природа. Махариши је 1976. године основао и „Светску владу доба просветљења“ које је претходно објавио да је наступило 1975. године и увео правило да чланови покрета од те године рачунају време. Влада је била састављена од десет министарстава и седиште јој је у Швајцарској. Аналогно са министарствима на нивоу држава основане су секције. Партија природног закона у нашој земљи учествовала је на изборима за савезну и локалну власт 1996. године. Осим у Србији странка је деловала и у региону. У

⁶²Зоран Д. Луковић, *Верске секте и православље*, Издавачки фонд архиепископије београдско карловачке, Београд, 2003., стр 143-144

Хрватској под називом „Хрватска странка наравног закона“ и у Црној Гори под називом „Странка природног закона“. Махариши Махеш Јоги је премину 2008. године у Холандији. Покрет за Трансцеденталну медитацију је наставио да постоји. У Србији је регистрован као „Савез за трансцеденталну медитацију Србије“.

3.2.3.Шри Чинмој

Оснивач ове секте је Чинмој Кумар Гош. Рођен је 1931. године у Бенгалу односно Индији. У САД се сели 1964. године, одакле почиње да шири свој покрет. Учење Шри Чинмоја највише се ослања на Хиндуизам. Највећа сличност јесте коришћење јоге и медитације да би се постигао виши ниво свести. Од ученика је захтевао да их практикују више пута дневно у различита доба дана и ноћи. Онај ко постигне највише степене свести изједначиће се са божанством. Чинмој је за себе тврдио да је то постигао још као дете и да због тога поседује особине божанства што му даје моћ да људе ослобађа од Карме. Међутим, везу између хиндуизма и његовог покрета је непрестано порицао и залагао се стално за увођење једне универзалне религије у целом свету и његов покрет представљао пре свега као покрет који се залаже за мир у свету. Ово можемо приметити из многобројних његових говора који су цитирани у литератури.⁶³ Као пример навешћу следећи: „Родио сам се у породици Хиндуса, али је сада моја религија волети бога и служити богу. Свака религија има свог сопственог бога, али постоји само један бог, једно Свевишње биће. Оно је познато под различитим именима и облицима, али мој бог и ваш бог су увек једно те исто. Љубав према богу обухвата све религије: хришћанство, хиндуизам, јудаизам, ислам и друге. Родио сам се као Индус, али волећи бога волим и све религије и све их сматрам својим. Ако бих изјављивао да је мој пут једини пут и да сте се продали ђаволу ако се не слажете са мном, на земљи не би било глупљег човека од мене. На нашем путу не настојимо никог да преобратимо; ми надахњујемо. Многи од оних који су били заинтересовани за моје јавне наступе не намеравају да постану моји следбеници. Али ја сам им веома захвалан што су

⁶³ Зоран Д. Луковић, *Верске секте и православље*, Издавачки фонд архиепископије београдско карловачке, Београд, 2003.

били присутни. Захваљујући доброј вољи бога ја имам способност да их надахнем. Од мене можете добити надахнуће, а затим поћи оним путем који вам је неопходан и којим желите да идете.“(Шри Чинмој) Уз држање курса јоге и медитације и многобројних трибина промовисао се организујући спортске и музичке манифестације као што је на пример била, „Трка мира“, која се чак три пута организовала у Београду, трке издржљивости, штафетне трке међународног карактера и концерте за мир где је и сам наступао покушавајући да свира на око седамдесет инструмената. Спорт и музика су били важни сегменти у постизању просветљења. Писао је поезију, прозу. Градећи имиџ свестране личности олакшавао је себи пут ка остварењу утицаја на сваког човека који би га слушао. Од оних који би постали његови следбеници захтевао је потпуну послушност у смислу односа ученик – учитељ.

Шри Чинмој је преминуо у Њујорку 11. октобра 2007. године. Велики број његових ученика које је оставио иза себе основао је „Шри Чинмој центе“ свуда по свету. У Србији они постоје у Београду, Нишу, Новом Саду, Суботици и Зрењанину.

3.2.4. Мехер Баба

Право име Мехер Бабе, главног учитеља истоименог покрета је Мерван Шеркар Ирани. Пореклом је из Пуне у Индији где је рођен 1894. године. Прву иницијацију, односно увођење у тајно знање, добија од свог учитеља Хабрад Абађан од кога сазнаје да је божје отеловљење. Тада добија име Мехер Баба што у преводу значи „милосрдни отац“. Иначе имао је укупно пет учитеља које је називао „пет савршених учитеља“. Слично као Шри Чинмој залагао се за једну светску универзалну религију. „ У својим „беседама“ каже: Сврставање људи у групе, партије, религије, секте јесте бежање у вид одбрамбеног механизма. Не придајем значај, вероисповестима, религијским ритуалима, догмама, сталежима, већ једино разумевању седам стварности.“⁶⁴

⁶⁴ Зоран Д. Луковић, *Верске секте и православље*, Издавачки фонд архиепископије београдско карловачке, Београд, 2003. стр:185

Био је веома харизматична особа и путујући по свету окупио је велики број присталица, односно следбеника. Оно што је још интересантно јесте да је са њима комуницирао само пишући пошто се 1925. године заветовао на ћутање.

Преминуо је 1969. године у Мехеразаду у Индији. У Србији није имао већи број следбеника.

3.2.5.Ваишнавска верска заједница Харе Кришна

Творац ове псеудохиндуистичке секте је Индијац Шри Шримад А. Ц. Бактивендата Свами Прабупада. Пре него што се посветио духовном животу и почео да се бави мисионарењем био је успешан пословни човек. Међутим напустио је световни живот и постао гуру. „На сугестију свог учитеља Шри Шримада Бактисиданте Сарасватија Такура, одлази у САД, да на енглеском језику преноси свету ведско учење. Тако је у Лос Анђелесу 1965. основао „Међународно удружење за свесност Кришне, познатије као Харе Кришна, у преводу „вољени Кришна“.“⁶⁵ Име секте потиче од истоимене мантре, а саму мантру успоставио је, односно употребљавао је Шри Кришна Чаитанја Махапрабху који се сматрао реинкарнацијом самог Кришне, једног од аватара индијског бога Вишнуа. Учење Ваишнавске верске заједнице има исто утемељење као и претходно описана. Циљ је указати вернику како достићи највишу свесност, изаћи из круга реинкарнације и постићи вечни живот, постати сам бог. По теорији њеног оснивача то се може постићи непрестаним понављањем мантре Харе Кришна која у целости гласи:

„ Харе Кришна, Харе Кришна,
Кришна, Кришна, Харе, Харе,
Харе Рама, Рама, Харе, Рама
Рама, Рама, Харе, Харе“

Још једна сличност са осталим псеудохиндуистичким сектама је да се покушава промовистати једна универзална религија. У ту сврху користи се позната прича да је бог само један и да је исти за све ма како се звао и циљ свих треба да буде

⁶⁵ Зоран Д. Луковић, *Верске секте и православље*, Издавачки фонд архиепископије београдско карловачке, Београд, 2003.стр: 187-188

научити како волети бога. Христ се посматра и поштује као учитељ који је проповедао свесност бога. Припадници ове верске заједнице су искључиво вегетеријанци. Исхрана месом је строго забрањена. Крава се као код Индуса сматра за свету животињу. Што се организације тиче, поклоници Харе Кришне после иницијације или почетка новог живота у духовном смислу живе у својим храмовима у заједницама. Главни у храму је гуру, а може постојати и више гуруа. Сваки члан дужан је ићи на службе или киртане где се изговара мантра појединачно а на крају и колективно. Мантре се изговрају уз коришћење бројанице. Такође, осим мантрања обавезно је изучавање литературе. Од књига се углавном користе само оне које је написао оснивач. Сваки члан заједнице има своје задужење у храму. Неки се брину рецимо о одржавању простора, други продајом литературе и пропагандног материјала, трећи о спремању хране. У заједници је строго забрањено ступати у ванбрачне односе и користити опијате, али и конзумирати алкохол, кафу и чај.

Духовни живот и духовно напредовање појединца и заједнице није једина преокупација ове верске групе. Бављење уређењем друштва или другачије речено развијање политичких идеја и планова је посебна карактеристика ове заједнице. Мора се напоменути да иако је верска група настала на тлу западне цивилизације где слобода појединца и поштовање људских права важе за највећи идеал сваког друштва Ваишнавска верска заједница Харе Кришна залаже се за примену кастинског система какав постоји у Индији. Кастински систем је у ствари подела друштва на сталеже и карактеристичан је за индијску културу. Сталежи се деле по два критеријума. Један је духовни, а други друштвено социјални. „По првом критеријуму становништво се дели на:

- 1)Брамане где спадају духовници, свештеници, научници;
- 2)Кшатрије где спадају управљачи, односно владари и ратници;
- 3)Ваишије где спадају трговци, занатлије,пољопривредници;
- 4)Шудре где спадају радници и слуге

По другом критеријуму се деле на:

- 1)Грихасхе где спадају породични људи;
- 2)Ванапрастхе где спадају они који су се одвојили од породице;

3)Брамачаре где припадају они који живе у целибату;

4) Санјасине или монахе,⁶⁶

За разлику од система у Индији где се припадност касте одређује самим рођењем и где прелазак појединца из касте у касту није могућ, код Кришнаиста припадништво касте би одређивали брамани у току раног детињства детета на основу карактеристика које би показивало.

Аутор књиге „Варнашрама-манифестсоцијалног разума“, Ом Вишнупада Парамасасма Парирајакрја Астотарасата Шри Шримад Харикеша Свами Махарја Вишнупада Ахраја Харикеша Свами сматра да је секуларизам држава крив за морални пад и уопште пад друштва и само увођењем кастинског система то се може поправити. Дужност сваког Кришнаисте је да се бори да свуда у свету завлада овакав систем. То је уређење дато од бога. Друштвом би управљали брамани. Разноликост религија не би била могућа. Сви који би се опирали систему имали би прилику да кроз заједничко певање мантре схвате да су на кривом путу и врате се на прави. Они који и после тога буду одбијали да прихвате Кришну били би кажњени. Казну би спроводила каста кшатрије или каста ратника.

Сагледавши ово јасно можемо видети да је секта Харе Кришна група која за циљ има освајање власти на духовном и световном плану.

Светски центар секте је у Америци, а за Европу је у Стокхолму. Секта је своју експанзију у Србији доживела деведесетих прошлог века. Активни су и данас кроз организацију кампова у које долазе следбеници из целог региона. Један такав се одржава на Фрушкој Гори под називом „Фрушка Горанга“.

⁶⁶ Зоран Д. Луковић, *Верске секте и православље*, Издавачки фонд архиепископије београдско карловачке, Београд, 2003.стр: 192

3.3 Синкретистичке секте

3.3.1 Масони

Масони или слободни зидари како се још називају, настају у Енглеској 1717. године када је основана прва Велика ложа Велике Британије. „Потичу од зидарских еснафа и у првом периоду у ложе су се примали само радници зидари. Касније почињу да у организацију примају и људе других професија, углавном успешне у свом послу који симболички представљају градитеље светске хармоније.”⁶⁷

Масони почетак своје историје настанка везују још за првог човека на земљи Адама. Када је протеран из раја Адам је знање о врховној истини пренео својим синовима који су наставили да га преносе са колена на колено. То знање је дошло и до масона тако да они себе представљају као чуваре врховне истине.

Што се тиче односа према другим религијама они су веома толерантна организација. Све религије сматрају добрим. Бога представљају као „Великог архитекту“ који је уредио и изградио овај свет. Због своје верске толеранције организација је веома брзо омасовљена чланством које припада свим религијама. Оно је подељено по ложама, а на челу сваке ложе стоји велики мајстор те ложе. Пошто се углавном у организацију примају људи који представљају елиту у интелектуалном и финансијском смислу, масони поседују велику моћ у друштву. Због саме природе организације која је тајног карактера често су у конотацији теорије завере.

Чврста дисциплина и хијерархија омогућили су им да асимилиују организације сличног типа као што су Розенкројцери на пример.

Са хришћанством неслагања полазе од самог начина схватања бога. Док је у хришћанској цркви бог творац који је свет створио ни из чега, масони га виде као архитекту који у ствари уређује из претпостојеће материје. Ово гледиште је било затупљено и код грчких филозофа. Католичка црква је свој однос мењала више пута према њима. Један период је потпуно забрањивала својим верницима да приступају масонским ложама, да би касније ту забрану укинула.

⁶⁷ Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганћ, Београд, 2000., стр 199

Масони представљају интернационалну организацију раширену по целом свету. „Организовани су у око 152 признате велике ложе и неколико хиљада нерегуларних.“⁶⁸ Присутни су и у Србији где су им чланови многе познате личности.

3.3.2.ОТО- Ordo Templi Orientis(Ред источног храма)

Секту Ред источног храма можемо класификовати као синкретистичку, али и као сатанистичку због начина вршења ритуала који су у њој заступљени. Један од њених вођа ,Алистер Кроули, који је секту учинио познатом и раширио је свуда по свету познат је и као отац модерног сатанизма. Ипак узимајући у обзир њено порекло и чињеницу да сама организација у својим учењима не заговара обожавање сатане сврстаћу је у синкретистичке.

Основана је 1895. године . Њен оснивач је био Карл Келнер, од раније већ члан масона. Историју настанка организације њени чланови стављају у много даљу прошлост, сматрајући да су по традицији и учењима настављачи Темпларског витешког реда. „ По верзији историје коју заговарају чланови ОТО –а, још су римске архиве забележиле да Исус Христос није био Богочовек, већ вођа покрета отпора против римске империје. Такође није био син дрводеље Јосифа из Назарета, него Јуде Галилејског. Списи који су сведочили о томе били су уништени за време цара Константина. Ову су истину знали и Јевреји, али су и ти списи уништени током вишегодишњег прогона Јевреја. То су знали и катари и пренели темпларима, који су после тога разочарано одбацили крст и почели да верују у једног Бога и хришћанског и јеврејског и исламског. Тако неминовно долази до забране деловања темплара 1312. године од стране папе. Тумачећи овакав развој догађаја пред крај 19. века, масонски кругови, а самим тим и розенкројцерски и теозофски сматрали су да је тако још пре шест векова пропуштена прилика да се бар Европа, ако не и цело човечанство удружи око једне религије. То после свега, по њима

⁶⁸ Зоран Д. Луковић, *Верске секте и православље*, Издавачки фонд архиепископије београдско карловачке, Београд, 2003.стр:214

може да уради само једна богата и храбра елита. Ти кругови иницирају поново оснивање ОТО-а и укључују га у своје пирамидално устројство, а на политичком плану чине све да разбију традиционалне религије, те унифицирају нације, космополитизирајући их.⁶⁹ Ову првобитну доктрину ОТО-а измењује и прилагођава својим учењима и уверењима Алистер Кроули. Он организацију проглашава „Мисионарском организацијом новог Еона“⁷⁰. Њен првобитни циљ се мења и успоставља се нови који гласи очувати суштину цивилизације и њена највећа достигнућа из гностике и окултизма која нас воде до „више истине“. Како достићи и стећи сазнања о вишој истини? Припадници ОТО-а нуде решење призивањем и стапањем са духом космичке интелигенције под именом Ајваз путем магијских ритуала. Он се прво указао Кроулију на једном од његових путовања и издиктирао му „Књигу закона“-„Телему“ што за припаднике ове секте означава датум почетка новог Еона. Правила извођења магијских ритуала установио је опет сам Кроули правећи синтезу гностичког окултизма. Поједини делови ритуала као што је извођење „црне мисе“⁷¹ и жртвовање животиња, затим причест са колачићима уваљаним у крв идентични су са оним који практикују сатанистичке секте што многи узимају као аргумент да тако и класификују ОТО, што је већ и поменуто на почетку овог одељка. Присутна је такође и употреба наркотика који би требало да помогну спајању са вишом интелигенцијом.

Ова секта свој највећи успон доживела је осамдесетих година прошлог века. Превођењем „Књиге закона“ на више језика и упоредо са ширењем њене продаје по свету ширила се и секта. Оснивали су се кампови као најмање организационе јединице, затим оазе и на крају долази формирање ложа које су највеће. У Србији ОТО се појављује почетком деведесетих година прошлог века. Оснивани су кампови у свим већим градовима, а у Вршцу је била чак основана и оаза.

Центар ОТО-а за цео свет се налази у Њујорку.

⁶⁹ Зоран Д. Луковић, *Верске секте и православље*, Издавачки фонд архиепископије београдско карловачке, Београд, 2003.стр:221,222

⁷⁰ ЕОН- ново доба или ново време

⁷¹ Црна миса- изопачена миса Римокатоличке цркве

3.3.3.ОМ Шинрикјо

Секта ОМ Шинрикјо пореклом је из Јапана. Чизуо Мацумото, њен утемељивач и централна фигура овог верског покрета, радио је као апотекар и бавио се акупунктуром пре њеног оснивања. Због надрилекарства бива осуђен на казну затвора. По изласку отвара компанију за трговину религијским предметима којој је временом придодат изразито религијски карактер. Мацумото је такође поседовао школу јоге, а и сам је био њен практикант. За себе је тврдио да је овладао моћима левитације и чак прорекао да ће летети као птица. Своју потрагу за просветљењем завршава, односно „коначно просветљење“ доживљава на Хималајима 1987. године. Ова година је уједно и година оснивања ОМ Шинрикјо или у преводу „врховне истине“. Мацумото „сада већ вођа секте, узима себи ново име које гласи Шоко Асахара или у преводу „дух истине“. „Циљ нове вере је схватање сопствене нематеријалности, припадности вишим световима, стицање здравља и надљудских способности. Учење је сачињено од елемената махајана будизма, тибетанског тантричког будизма, јоге и таоизма.“⁷² Поред источњачких религија користио је и хришћанство у стварању своје доктрине. Инспирисан Откровењем Јовановим и причом о Апокалипси прориче да ће се она догодити 1. августа 1997. године. Његов и задатак групе је да припреми свет за долазак месије. Такође се представља и као вођа мисије обнављања будизма у Јапану у којој га подржава и сам Далај Лама. Управо овај моменат помогао му је да изврши притисак на јапанске власти да његову групу региструје као верску заједницу. У писму подршке које је послао „Савет за религиозне и културне погледе“ Далај Ламе одато је признање Шоке Асахари и молба Влади Јапана да га региструје. „У писму је писало: „Онима којих се то тиче... АУМ Шинрикјо је источњачка религиозна организација која је под духовним вођством мајстора Шока Асахаре и састоји се од 6000 следбеника и има 12 огранака у Јапану, као и ван њега. Мајстор Асахара је овлашћени религиозни учитељ јоге и искусни учитељ медитације. Према нашем најпоузданијем сазнању, АУМ тежи развијању јавног доброчинства преко разних религиозних и друштвених активности наставе јоге и будизма, организовања семинара и понуде пружања упутства о медитацији на вишим степенима, као и етичке

⁷² Владимир Димитријевић, *Тамничари душа*, Легенда, Чачак, 2005., стр 32

вежбе. АУМ пре свега настоји да оживи предање махајана будизма и учење о дарми у Јапану. Као основу за будистичку праксу, АУМ је дао огромне прилоге за нашу будистичку организацију у егзилу. Ми смо веома захвални за пријатељску помоћ нашој култури и нашим заједницама. Због њихових циљева у Јапану, требало би их признати и ослободити плаћања пореза. Изузетно ћемо ценити сарадњу и подршку власти“.⁷³ Секта је од стране власти призната 1989. године. У организацији је владала строга дисциплина и строго се поштовала хијерархија. Вођена је електронска евиденција о сваком члану. Када би се неко придружио секти добио би свој лични број и записивало би се у лични досије свака активност која би се обављала за организацију. У складу са радом напредовало би се у хијерархији. Припадници ове верске групе по ступању у секту могли су да бирају да ли ће даљи живот наставити у свом окружењу или ће постати шамани и живети издвојени. Живот у изолацији доприносио би бржем религијском напредовању. Зато се од нових чланова тражило да напусте своје породице и цео живот посвете групи. На овај начин секта је долазила и до главних прихода. Члановима је сугерисано да треба одбацити материјалне ствари и посветити се само духовном животу. У преводу своју имовину су остављали секти како би лакше досегли савршенство. Поред преузимања имовине од чланства секта се финансирала и од продаје лековитих напитака, члановима су се продавале тајне мантре за брже напредовање, а давањем великих прихода значило је и брзо напредовање у хијерархији. Зато су за врбовање циљани имућни људи или особе које су биле велики стручњаци у некој области како би секта што брже напредовала и финансијски и по угледу. Наравно највећу благодат свега овога уживао је вођа којем су сви чланови били безрезервно одани. Велика финансијска моћ омогућила је да секта напусти границе Јапана и отпочне своје ширење. За плодно тле као најближа нашла се Русија која је исто као и Србија у то време излазила из комунизма после кога је код народа остао велики јаз у духовном животу. Поред добрих услова за врбовање чланства постојао је још један разлог зашто је изабрана баш Русија. Пропашћу СССР а урушене су и институције државе. Владала је корупција међу државним званичницима и руководиоцима. Са средствима које је поседовао, Асахара је омогућио несметани рад своје организације на територији Руске Федерације, а исто тако дошао је и до опреме за производњу хемијског и биолошког оружја које му је било потребно за спровођење

⁷³ Владимир Димитријевић, *Тамничари душа*, Легенда, Чачак, 2005., стр 34

његовог крајњег циља на планети, а то је преузимање власти у Јапану. Свету је претио Армагедон и било је потребно што пре припремити земљу за долазак месије, а то је укључивало коришћење свих средстава. У марту 1995. године извршен је напад сарином у токијском метроу. Убијено је 12, а повређено је 5500 људи. Циљ овог терористичког напада је био дестабилизација државе и преузимање власти. После овога Шоке Асахара је ухапшен заједно са осталим вођством секте и осуђен је на смрт вешањем. Занимљиво је да ово није био први и једини терористички напад који је извела ова секта. У граду Мацумото 1994. године такође је извршен напад сарином. Тада је погинуло 8, повређено 200 људи. Мета овог напада биле су судије у спору са некретнинама који је водила секта. Поред ових напада постоји сумња да је организација одговорна за нестанак и смрт још неколико лица која су својим деловањем ометали њен рад, али и неких чланова који су показали непослушност вођи. После хапшења Асахаре није престао рад секте. Она се 2007. године поделила на две групе, Алеп и Хикари но Ва које и данас делују. У Русији је 2001. године ухапшено неколико припадника под сумњом да су спремали напад на царску палату у Јапану како би ослободили Асахару.

Деловање ОМ Шинрикјо није забележено у Србији, али је за овај рад битна као најбољи пример тероризма верских секти.

3.3.4. Унификациона црква

По речима њеног оснивача Унификациона црква или „Заједница светог духа за уједињење светског хришћанства“ временом ће апсорбовати цело хришћанство и створити божије царство на земљи. Сун Мјунг Мун или Блиставо Сунце и Месец, што у буквалном преводу значи његово име, још у раној младости почео је да се бави окултизмом и спиритуализмом. У једној од његових сеанси јавио му се дух који га представљајући се као Христ позива да настави његово дело које он није успео да заврши. Мун тада почиње проучавање Библије да би комбинујући њена учења са својим знањима из спиритуализма и окултизма створио 1954. године у Пјонгјангу једну нову религију која у свом темељу садржи изопачена хришћанска учења и циљ да њеног оснивача подигне на статус

полубожанства. У књизи „Божански принцип“ описао је своја учења пренета му од самог Христа. „По учењу Принципа, Бог је првоузрочник свега што постоји, али изнад њега су још две силе којима се он покорава. Сун Санг и Хјун Санг. Сунг Санг је позитивно мушко начело, а Хјун Санг негативно, женско. Ове идеје је Мун позајмио из старокинеске мистике. Муновци размишљају у духу сексуалне мистике. Према њима „Бог“ је муж жене, која је Материја. Из „брака“ бога и творевине родили су се Адам и Ева, кроз које је Бог хтео да упозна „срећу и радост“. Адам и Ева су од Бога отпали, и сада човек Богу може донети срећу и тугу, а дужан је да му донесе само срећу. Муновци су ту да ситуацију „исправе“ и учине Бога „срећним“ једном заувек. Пошто је „Бог мушкарац“, а „Материја-жена“ (њихови односи су слични односима Сунг Санга и Хјун Санга), „Свети Дух“ је „друга Ева“. Христос је био на земљи, и донео „духовно спасење“, али није успео да уништи првородни грех, што може да учини само Мун, и то стварањем „идеалне породице“. Христос је, каже Мун, „погрешио“, пошто се није женио, и зато га је сатана „онемогућио“ да уради оно што је требало; пошто су Мун, његова жена и деца-, „идеална породица“, Мун тврди да је он значајнији од Христа. Христове речи о Другом доласку, сматра овај „учитељ мудрости“, односе се управо на самог Муна. „Принцип“ учи да је Мун други Христ и трећи Адам. Он каже: „Смирујући себе пред Муном, служећи Муну, повинујући се Муну и волећи Муна, достижемо спасење кроз њега“. Спасење се схвата као власт над сатаном у материјалном свету. После овога, човек постаје „идеална индивидуа“, настају идеалне породице, идеалне нације, идеалан свет. Једини метод је потпуно покораване Муну и његовој организацији. Коначни чин спасења биће остварен после Трећег светског рата, када ће настати идеалан мир „космичке идеологије“.⁷⁴ Из саме доктрине ове секте видимо да унутар ње влада строго поштовање хијерархије и дисциплина. Живи се по унутрашњим правилима која имају предност над световним законима. Материјализам у Унификационој цркви је нарочито изражен. Недвосмислено је у учењима назначено да је новац неопходан за стварање царства небеског на земљи. Ово је објашњено кроз причу да је Христ погрешио што није тражио новац од богатих људи тог времена и помоћу њега срушио Римску империју која је била легло демона, да би на њеним рушевинама изградио ново божије царство. Зато је један од главних задатака чланства, поред регрутовања нових чланова, рад за секту. Послови су углавном продаја

⁷⁴ Владимир Димитријевић, *Тамничари душа*, Легенда, Чачак, 2005., стр 52

разних предмета на улици или рад у некој од фабрика или фирми које Мун има у поседу. Скоро сав зарађени новац се даје секти, а задржава се само мали део нужан да појединац преживи. Ради боље посвећености од припадника се тражи да напусте средину у којој су живели и отпочну нови живот у заједници са другим члановима. Живи се у мањим, полно мешовитим групама. Интимни односи су строго забрањени. Дозвола за брак може да се добије тек после најмање три године таквог живота. Супружници се бирају насумично па се тако дешава да се често пре венчања никада нису ни видели или чак не говоре ни један заједнички језик. Обред венчања обавља Мун и она се спроводе масовно. Тако да је рецимо у истом дану на више континената венчао око 320 000 људи. Деца рођена из тих бракова аутоматски постају нови следбеници Унификационе цркве. Захваљујући оваквој економској експлоатацији чланства Мун је врло брзо стекао велико богатство. У његовом власништву су многе фабрике и компаније које се баве различитим делатностима. Новац од профита користи се даље за ширење утицаја секте како на нивоу држава тако и на нивоу света. Унификациона црква стоји иза оснивања и деловања многих невладиних и међународних организација као што су на пример: Assembly of world religion(Скупштина светских религија) , International Cultural Foundation(Међународна културна фондација), International Conference For The Unity of Science(Међународна конференција за јединство науке), Confederation of Associations for the Unity of the Societies of the Americas(Конференција асоцијација за јединство друштва Северне и Јужне Америке). Преко њих кроз организацију семинара на којима говоре познати светски политичари, научници, уметници Мун шири свој утицај у свим сферама живота. „Коначна сврха се осликава у следећим Муновим речима: „ Долази време када ће, без икаквог мог захтева у том правцу, моје речи служити скоро као закон. Ако затражим нешто, то ће бити и учињено. Ако нешто не желим, неће бити учињено. Ако препоручим извесног амбасадора за извесну земљу, и посетим ту земљу и канцеларију тог амбасадора, он ће ме дочекати са црвеним тепихом.“⁷⁵

Мун је преминуо 2012. године, а послове у вези управљања Унификационе цркве је пренео на своју децу.

⁷⁵ Владимир Димитријевић, *Тамничари душа*, Легенда, Чачак, 2005., стр 59

У Србији Унификациона црква делује преко организације „Федерације жена за мир у свету“, а тачан број припадника није утврђен.

3.4.Сатанистичке секте

3.4.1.Сатанина црква

Званично прва сатанистичка секта која је себе подигла на статус цркве. Оснивач је Антон Шандор Ла Веј, Американац мађарског порекла. Сатанину цркву успео је да региструје кријући се иза права слободе вероисповести гарантованих Уставом САД а. Основао ју је 1966. године у Сан Франциску. Бављење сатанизмом почиње тако што је најпре од своје куће направио сатански храм где је изводио ритуале и проповедао учење своје секте, да би се затим прогласио за сатаниног првосвештеника и отпочео своје мисионарско путовање широм САД а на којем стиче велики број присталица. „Секта је своју доктрину обликовала на основу Кроулијевих дела, уз мале модификације, те уз помоћ „класика“ сатанизма: Зборника магијских списа „Соломонов кључ“ и Зборника тајни царице Клеопатре популарно названог „Црна Кокошка“, а сам Леви је написао „Сатанску библију“ која се налази у слободној продаји у САД у.“⁷⁶ Ова књига прихваћена је од свих сатаниста света као извор сатаниног учења. Основно учење је да је бог крив за све несреће које се дешавају у свету јер одговор и саме Хришћанске цркве јесте да је све то божија воља. Зато се треба приклонити Сатани јер је бог уствари зао. Књига садржи још описе ритуала и правила њихових извођења, као и упутства како треба уредити простор у коме се врше обреди, а такође и заговарање анархизма, насиља, отпора политичком и верском естаблишменту, сексуалне развратности, коришћење опијата и друге врсте по друштво деструктивних понашања. Ритуали, односно сатанослужење може се одвијати и у затвореном и у отвореном простору. Ако је у питању отворен простор служи се ноћу углавном на гробљима или у шуми, а у другом случају то се одвија у становима и кућама које се претходно замрачују. „Најчешће се Сатани служи пародирајући хришћанска

⁷⁶ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте Лексикон*, Народна књига Алфа, Београд 2002., стр 187

богослужења, дакле, највише су заступљене тзв. „црне мисе“. Уз пародирајуће инсерте из службе додају се молитве, обично ауторизоване од стране вође групе (секте), у којима се велича Сатана.⁷⁷ Жртвовање у крви да би се умилостивио Сатана такође је неизоставни део служења. Према различитим изворима у прошлости су жртвована деца или девојке које су биле девице, а данас када је то теже изводљиво жртвују се животиње или се користе колачићи натопљени крвљу. У случајевима када немају жртву онај члан који изводи ритуал сече се ножем и крвљу натапа олтар. Оргије су често заступљене по завршетку црне мисе. „Посебно је значајно да се полно општи са практиканткињом која је невина. Разлог за то се налази у речима Антона Шандора Лавеја: „Енергија ослобођена сексуалном активношћу есенцијалана је за све аспекте магијских активности“.⁷⁸

Као и друге секте, Сатанисти имају своје симболе које носе, истичу у својим домовима или исцртавају на јавним местима. Најпознатији је крст окренут наопако којим се вређа Христ, затим хексаграм који за њих представља симбол победе Сатане над Богом, пентаграм који је уједно и магијски симбол, слика човека са главом јарца што представља сатану и број 666 који је симбол жига звери у Откровењу Светог Јована Богослова. Уместо три шестике користи се и три слова ф, јер је ф шесто слово абецеде.

Сатанина црква остварила је велики утицај на друге сатанистичке секте у свету у смислу постављања правила за извођење обреда, понашања чланова и симбола који се истичу. Зато се може сматрати да неке битне разлике у учењима између различитих сатанистичких група и не постоје. Али исто тако њу не треба ни гледати као централу у некој међународној организацији. Она је свој утицај на друге групе у свету остварила само као нека врста узора, док детаљи везани за начин облачења чланова, које ће тачно симболе користити, које ће се молитве када изговарати, дисциплину, хијерархију зависе од вође сваке секте појединачно. Управо ова децентрализованост сатанистичких секти доводи до тога да њихов век трајања често буде веома кратак и да се распадну после смрти вође групе. Огранак секте Сатанина црква за СФРЈ био је основан у Осијеку. После распада Југославије у Србији се не појављује као организација под тим именом, али се зато

⁷⁷ Зоран Д. Луковић, *Верске секте-Приручник за самоодбрану*, Драганић, Београд 2000., стр: 267

⁷⁸ Зоран Д. Луковић, *Верске секте-Приручник за самоодбрану*, Драганић, Београд 2000., стр: 269

појављују друге као што су Црна ружа, Сатанина браћа, за које се тврди да су директно настале из ње.

Сатанина црква у свету броји више десетина хиљада присталица, тачан број се не може утврдити због њене полутајности. Њен оснивач Антон Шандор Лавеј умире 1997. године. После његове смрти организација наставља да постоји, а као његов заменик односно нови првосвештеник именован је Петер Х Жилмор 2001. године. Седиште цркве премештено је из Сан Франциска у Њујорк.

3.4.2. Црна ружа

Ова секта настаје као секција Сатанине цркве у Србији, односно као огранак њене испоставе „Сатане“ основане у Сегедину. Оснива се нешто пре почетка рата између југословенских република, а у јавности постаје позната касније по бројним злочинима које су починили њени припадници. Име је добила по тетоважи црне руже коју носе сви њени чланови. Црна ружа је своје активности отпочела у Суботици, а касније се проширила на остале градове у Србији. Припаднике секте чине грађани свих националности. Из саме генезе њеног настајања можемо закључити да је преузето од Сатанине цркве. Места за извођење обреда нису одређена. Изводе се како на отвореном, тако и у затвореном простору. „ На сеанси сви чланови секте узимају дрогу и под надзором вође, упадају у транс. Први коме то пође за руком сматра се посебним „ срећником“ и доводи се до центра исцртаног пентаграма на поду, који замењује олтар. Тада му вођа секте одређује термин самоубиства, и то у року од једне недеље до годину дана. Тај датум му се уписује тетоважом на левој руци између кажипрста и палца. Притисак групе да се самоубиство изврши је толико велики да „срећник“ готово да нема другог избора. Ако се назначеног дана то лице налази у војсци или у иностранству, секта налази начин да му дотури писамце на коме је нацртана црна ружа и написан датум самоубиства, што представља опомену. У случају да се члан секте поколебао око исправности суицида, или се опире том чину из неких других разлога, секта појачава притисак, укључујући и телефонске претње

да ће „они учинити оно што је Сатани обећано“.⁷⁹ Самоубиству члана сатанистичке секте може претходити и убиство трећих лица. Разлог за то је мишљење Сатаниста да убијајући себе и друге приносимо Сатани жртву која га јача. Осим симбола црне руже која им је знак препознавања за ову секту постоји још један карактеристични знак. То је знак црне шкорпије који тетовирају женски чланови секте. Остали симболи који се истичу као што је пентаграм, хексаграм, окренути крст заједнички су са осталим групама. Тачан број припадника Црне руже се не може утврдити због њихове тајности. Поред ове у Србији делују и друге сатанистичке секте. Најпознатије су Врата пакла, Сатанини витезови и Лоша вера.

3.4.3.Међународно удружење вештица(VICA)

Вештице и вештичарење представљају један од најстаријих синонима за служење демонима и другим злим силама. У народном предању описују се као познаваоци црне магије који чине зло људима призивајући им разне болести бацањем чини, а веровало се и да поседују моћи преображавања у животиње, контроле над животињама и левитације. Католичка црква се изразито сурово обрачунавала са особама оптуженим за вештичарење спаљујући их на ломачи. Вештице и њихово удружење које делује у данашњем времену представљају себе као настављаче традиције вештичарења. „Припадници те секте тврде да је VICA„спој русоовског враћања природе, паганизма, пансексуализма, розенкројцеровских ритуала, психопатских и садомазохистичког пражњења“.⁸⁰ Учења и правила Удружења описана су у „Књизи сенки“ њиховој светој књизи. Врховно божанство представља „Велика Богиња“ којој се приносе жртве при извођењу обреда. Највећи празници су им обе равнодневнице, дугодневнице, краткодневнице, Валпургијске ноћи које обележавају 30. априла, затим Халовин 31. октобра, Свећњак 9. фебруара и Ламас који је 2. августа. Места окупљања на којима се изводе ритуали слична су као и код осталих сатанистичких секти. Најчешће су то окупљања на гробљима која се у њиховој

⁷⁹ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте Лексикон*, Народна књига Алфа, Београд 2002., стр 67

⁸⁰ Биљана Ђурђевић Стојковић, *Верске секте Лексикон*, Народна књига Алфа, Београд 2002., стр 136

терминологији називају Сабат. Обреди почињу у поноћ, а завршавају се у шест часова ујутру. Дани којима се окупљају су среда, петак и субота. Још једна сличност са другим сатанистичким сектама је приношење жртве ритуалним убијањем неке животиње и пијењем њене крви или једењем колача натопљеним животињском крвљу. Овде се може видети и једна слабо приметна разлика у виду симбола која нам назначава суштинску посебност Удружења вештица у односу на остале поменуте сатанистичке секте, а то је да се на дршци бодежа налази полумесец као симбол Велике Богиње док се код осталих налази мртвачка глава као симбол Сатане. Вештице не славе Сатану као врховно божанство, али други симболи које користе и ритуали призивања демона сврставају их у сатанистичке секте. Коришћење психоактивних супстанци и оргијање такође су део обреда. Циљ ритуала је добити знања од богиње која ће их одвести на небо и учинити слободним.

На челу удружења је Велика свештеница или Велики Свештеник. Удружење је пирамидално постављено па се тако кровно међународно састоји од државних организација, а оне од „Кавена“, што је назив за најмању организациону јединицу удружења. Кавен се састоји од тринаест особа оба пола и на његовом челу налази се „краљица вештица“ ако је та особа женског пола или ако је мушког онда носи назив „магнус“ или „ворлок“. Кавени су старосно добро усклађени јер се у сваки примају особе које су сличних година како би се створили предуслови за што бољу кохезију групе.

У Србији се број чланова ове секте процењује на број између 500 и 1000.

4.Окултизам и магија

Занимање за окултизам и магију одувек је било присутно код људи. „Под окултизмом се углавном подразумевају „тајне науке“ у које се најчешће произвољно убрајају различите ствари.“⁸¹ „У његову сферу улазе разни необјашњиви феномени и деловања, која покрећу тајанствене, нефизичке силе.“⁸² „Сматра се да је окушање забрањеног у рају био први покушај човека да добије нарочита знања и способности окултним путем.“⁸³ „Окултна учења се често називају и окултном филозофијом. Класично дело о окултној филозофији написао је у 16. веку Хајнрих Корнелијус Агрипа, у којем углавном говори о ритуалној магији, астрологији и предсказивању.“⁸⁴ „Међутим, окултна филозофија заправо представља мешавину митологије, религије и у догму преточених окултних искустава, која су у основи окултног карактера. Изузетак представља индијска филозофија, која је углавном била окултно усмерена, али и у њој је тешко разлучити филозофију од религије и митологије.“⁸⁵ Бављење окултизмом за појединца значи стећи знања о натприродним појавама, ући са њима у контакт и као крајњи циљ је научити како их контролисати и подредити сопственој вољи. Због тога та учења су сматрана као велика предност онога који их изучава над другима и брижљиво су чувана у тајности. Појавом теозофије, односно теозофског друштва које је основала Хелена Блаватска, обичај да се окултна знања чувају у тајности се мења. Став да тајна знања треба поделити са јавношћу дели окултизам на традиционални и савремени. У прву врсту спадају они који трагају за тајним знањем како би остварили доминантност над другим људима, док другој припадају они који само трагају за знањем и спознајом. Основне карактеристике савременог окултизма су:⁸⁶

-преиспитивање мање-више целокупног окултног наслеђа,

- демистификација и рационализација окултних система, а посебно њиховог практичног дела,

⁸¹ Жолт Лазар, *Окултизам данас*, Добра вест, Нови Сад 1991., стр 15

⁸² Радомир Шутић, *Верске секте и окултизам*, Бернар, Стари Бановци-Београд 2011., стр 183

⁸³ Радомир Шутић, *Верске секте и окултизам*, Бернар, Стари Бановци-Београд 2011., стр 182

⁸⁴ Жолт Лазар, *Окултизам данас*, Добра вест, Нови Сад 1991., стр 26

⁸⁵ Ibid

⁸⁶ Жолт Лазар, *Окултизам данас*, Добра вест, Нови Сад 1991., стр 18

- у друштвеном погледу деокулизиација окултног, односно јавност рада организације, те приступачност учења и практичних система ширем кругу људи.

Насупрот овој тези да појава теозофије означава почетак савременог приступа окултизму наводи се аргумент да Будино учење иако временски припада традиционалном, има сва обележја савременог окултизма. „Он је први за кога се у окултизму зна да је оптужио тајанственост и мистериозност претенциозних свештеника, који своје знање или положај сматрају као искључиво право своје касте.“⁸⁷

Организације које се баве окултизмом и магијом углавном се у штампи, на телевизији али и у стручним радовима поистовећују са сектама.⁸⁸ Постоје два узрока овакве перцепције. Један је да се друштва и појединци који се баве окултним наукама стално налазе на удару великих признатих религија као и верске секте. Свако њихово учење и делатност се сматра служење демонима. Други је тај што се окултни обреди, коришћење магије и уопште истраживање окултног, често појављује и код верских секти. Тако рецимо секту ОТО(Ordo Temple Orientis) неки сврставају у синкретистичке, јер је њена доктрина настала мешањем учења више религија, неки је стављају у ред са сатанистичким због сличности обреда, а неки у окултне организације јер се њени чланови баве и проучавањем тајног знања.

Окултизам као што је наглашено представља једну врсту филозофије, односно један велики систем са мноштвом разгранатих праваца, тако да га организације и појединци који се баве њиме могу изучавати у глобалном смислу или само одређени правац. Исто тако неки га изучавају из научног угла, а неки из угла учења окултних вештина и њихове примене у пракси. „Па тако имамо“⁸⁹

- Окултистичке псеудонауке
- Окултистички парапсихички феномени, технике и вештине
- Парафизички феномени, технике и вештине
- Пророчки феномени, технике и вештине
- Окултно-магијски ритуали“

⁸⁷ Жолт Лазар, *Окултизам данас*, Добра вест, Нови Сад 1991., стр 19

⁸⁸ Детаљније објашњење појмова Секта, Окултизам и Магија видети на странама 8, 9, 11 и 12

⁸⁹ Зоран Д. Луковић, *Замке верских секти*, НИП Студент, Београд 2002., стр 87

Сваки овај правац или облик изучавања окултизма дели се опет на друге мање правце. Због обимности описаћу само најпознатије.⁹⁰

4.1 Окултистичке псеудонауке

- *Алхемија*- „Представља знање и умеће постизања дуговечности и физичке бесмртности помоћу еликсира начињеног од неплеменитог метала претвореног у злато или од злату сличне супстанце.“⁹¹
- *Антропозофија*- „Специфично знање о тајнама човечјег бића, његовој суштини, судбини и месту у свету. То знање постиже се специјалном духовном методом, која је позната само онима који су посвећени у тајна знања антропозофије.“⁹²
- *Астрологија*- дисциплина која се бави проучавањем утицаја космичких сила и космичких тела на појединца али и на друштво. Користи се највише за предвиђање будућности.
- *Екстрасенс правци*-„Својеврсне надрилекарске дисциплине. Негде аутохтоне, а негде у оквиру секти. Поменимо најважније: парапсихолошке дисциплине, радиостезија, биоенергија, јога, енерготерапија, зен, хомеопатија, хипноза, разне врсте врачања.“⁹³
- *Нумерологија*- „Веровање у магијску моћ бројева, и то тачно искомбинованих у магичним квадратима планета, што изазива вибрације тих планета и усмерење њихових космичких снага и интелигенције на оно што аспирент пожели. Свако слово има свој број и свака планета има свој број, свој печат, свој стил (своју интелигенцију).“⁹⁴
- *Спиритизам*- Техника призивања духова преминулих и комуникације са њима како би добили њихову помоћ или како би нам открили будућност.

⁹⁰ Видети опширније у Зоран Д. Луковић, *Верске секте*, Драганић, Београд, 2000., стр 87

⁹¹ Зоран Д. Луковић, *Замке верских секти*, НИП Студент, Београд 2002., стр 28

⁹² Ibid

⁹³ Зоран Д. Луковић, *Замке верских секти*, НИП Студент, Београд 2002., стр 29

⁹⁴ Зоран Д. Луковић, *Замке верских секти*, НИП Студент, Београд 2002., стр 30

- *Теозофија*- псеудонаука која се бави доказивањем да све религије потичу из истог корена. Знања свих религија се деле на езотерична и егзотерична. Егзотерична се проповедају јавности док се она езотерична која представљају суштинску истину о Богу чувају као привилегија малобројних. Теозофија у преводу са Грчког значи Божија мудрост. Од ње настаје Теозофско друштво које за примарни задатак узима да тајна знања о Богу подели са целим светом.

4.2.Окултистички парапсихички феномени, технике и вештине

- *Егзорцизам*- Истеривање демона и злих духова и особе која је поседнута истим
- *Медијумизам*- Техника падања у транс и предавања сопственог тела духовима умрлих како би преко њега ступили у контакт са живим особама.
- *Медитација*⁹⁵
- *Сугестија*- „Наметање извесне мисли и потчињавање воље одређене особе, а да особа којој се нешто сугерише нема могућности да ту мисао подвргне нормалној критици. Што се тиче секти ова област је за њих изузетно важна, јер рад на развоју сопствене сугестивности је један од првих и основних задатака које пред собом поставља сваки вођа неке верске групе.“⁹⁶
- *Хипноза*- Техника или вештина да се одређена особа на коју желимо да утичемо доведе у стање слично полусну, те да се сасвим овлада њеном вољом

4.3.Парафизички феномени, технике и вештине

- *Левитација*- способност лебдења људи
- *Факирске вештине*- Способност довођења свести на ниво на којем тело не региструје бол

⁹⁵ Видети на страни 11

⁹⁶ Зоран Д. Луковић, *Замке верских секти*, НИП Студент, Београд 2002., стр 31

4.4.Пророчки феномени, технике и вештине

- *Тарот*- Вештина откривања знања о нечијој прошлости, садашњости и будућности гледањем у тарот карте.
- *Хиромантија*- Вештина читања судбине на основу проучавања линија на његовом длану.

4.5.Окултно-магијски ритуали

- *Ритуали исцељења*
- *Вуду магија*-„Ритуал вуду магије представља магијску комуникацију са удаљеном особом преко слике те особе или извајане фигуре те особе уз пригодне речи и радње. Цео ритуал у многоме зависи од циља који се жели постићи.“⁹⁷
- *Вештичарење*- „Подразумева упражњавање старе религије, тј. вештину чаробњака из прехришћанских времена. Обухвата магију, траварство, прорицање и поштовање природних сила. У народу је позната подела на црне вештице, тј. на жене које владају натприродним моћима, али чине зло људима, и на вештице као веште жене које могу да учине разна добра, да призову кишу, да исцељују људе, животиње... Вештичарење обухвата карактеристичне ритуале. Најпознатији су код нас ритуали, обреди бајачких формула које се зову чини.“⁹⁸

⁹⁷ Зоран Д. Луковић, *Замке верских секти*, НИП Студент, Београд 2002., стр 36

⁹⁸ Ibid

5. Механизми деловања унутар секти, односи међу чланством, односи између вођа и чланова, начин врбовања новог чланства

Све верске секте ако уклонимо религијску компоненту јесу у ствари организоване групе које се окупљају око једног заједничког чиниоца, што ће у њиховом случају бити учење или главна доктрина групе. Свака група да би опстала мора да јача, односно да стално повећава своје бројно стање, обезбеди да сваки члан постане беспрекорно одан групи, и слепо да верује учењу које му се приповеда. Ове три ствари постижу се на више начина од којих су неки заједнички за све, а неки се разликују од секте до секте.

Код псеудохришћанских секти врбовање новог чланства врши се углавном мисионарењем. За то се специјално спремају групе које на терену траже потенцијалног новог члана. Први контакт најчешће се остварује нуђењем неког мисионарског материјала у виду књига или флајера, а затим се ступа у разговор информативног карактера. Мисионар секте током разговора извлачи информације које су му потребне, затим процењује који од предуслова⁹⁹ испуњава лице које се врбује и на основу тога одређује којим ће правцем разговор даље тећи. Циљ је понудити му тачно оно што жели да чује како би га наговорио да оствари ближи контакт са групом.

Псеудохиндуистичке и далекоисточне секте одликују се тиме што мисионарење врше углавном сами оснивачи секти кроз организацију разних догађаја. У њиховом случају то су велики гуруи или учитељи. Потенцијалном чланству нуде активности благотворне за њихово психофизичко здравље, као што су јога и медитација, сакривајући иза тога религијско обележје.

Синкретистичке секте немају карактеристични образац за ступање у контакт са потенцијалним чланством. Неке насумично типују људе на јавним местима као што је рецимо Унификациона црква, а неке врбују људе из окружења које већ на неки начин

⁹⁹ Види опширније на страни 12

познају или деле са њима слична интересовања везана за секту. Овакав начин заступљен је код оних које себе сматрају за елитистичке организације као што су Масони или ОТО.

Сатанистичке секте готово искључиво врбују људе из непосредног окружења чланова са заједничким интересовањем због полутајности својих организација.

За сатанистичке и псеудохиндуистичке секте заједничко је то да добру базу за проналажење нових чланова имају међу љубитељима одређених музичких праваца. Метал бендови углавном у својим песмама пропагирају сатанизам, док псеудохиндуистичке секте врбују чланство на концертима индијске музике.

Све осим сатанистичких представљају се јавности такође кроз друштвени и хуманитарни рад, да би касније пошто привуку потенцијалне чланове отпочели њихово укључивање у групу.

Када се проценом онога који врбује издвоји међу контактираним појединцима онај који је занимљив за секту, почиње његово даље „обликовање“ да би се што боље уклопио и служио интересима групе. Најважније ствари за остварење тог циља је учинити да новом члану секта замени породицу и пријатеље, смисао живота да постане учење секте, личне амбиције да се сведу на саможртвовање зарад успеха организације, другим речима да свој живот подреди секти. Ово се може постићи различитим техникама. Најпознатије су ментална манипулација и испирање мозга или присилно убеђивање.

„Манипулација значи поступак потчињавања појединца и скупине, јавности, медија, субјеката одређеној врсти интереса. Или смишљено употребљавање нетачних података и измишљених чињеница, лажних интерпретација или стварање лажног утиска како би се створила контрола над објектом манипулације.“¹⁰⁰ Све технике манипулације можемо поделити у две групе:¹⁰¹

- *Афективна*- Везана је за емоције појединца, где спада завођење стилем, ауторитетом или демагогијом

¹⁰⁰ Димитрије Пастуовић, *Секте и ментална манипулација*, Димитрије Пастуовић, Београд 2013., стр 44

¹⁰¹ Димитрије Пастуовић, *Секте и ментална манипулација*, Димитрије Пастуовић, Београд 2013., стр 45

Когнитивна-Везана је за људску свест и у њу спада манипулација лажима, заблудама, погрешним сликама...

Што се тиче испирања мозга или присилног убеђивања научним испитивањем је уочено да се оно спроводи у осам етапа. Роберт Џ. Лифтон проучавајући кинески и корејски грађански рат дошао је до сазнања о овој техници, помоћу које су комунисти репрограмирали заробљене непријатељске војнике. Поменутих осам етапа представљају следеће:¹⁰²

- *Контрола средине*- Одлучно ограничавање свих веза са спољним светом, лишавањем сна, промена начина исхране, контрола тога ко се с ким може видети и попричати.
- *Манипулација мистичним*- Учење да контролисана група има специјални задатак и да је појединац изабран да одигра нарочиту улогу у остварењу тог циља.
- *Потреба за чистотом*- Убеђивање особе у њену претходну нечистоту и потребу да се прочисти или усаврши, сходно схватањима групе.
- *Исповедање*- навођење особе да попусти све кочнице и отворено говори о својим најдубљим страховима и узнемиреностима.
- *Света наука*- Убеђивање особе да су веровања контролисане групе једини логички исправан скуп веровања, који, због тога, сви морају прихватити и држати.
- *Удешавање новог језика*- Стварање новог речника, стварањем нових речи са специјалним значењем које разумеју само припадници групе, или додељивањем нарочитих значења уобичајеним речима и фразама.
- *Доктрина изнад личности*- Убеђивање особе да група и њена доктрина има предност над било којом личношћу.
- *Поседовање пута спасења*- Учење да су сви они који се не слажу са филозофијом контролисане групе осуђени на пропаст.

Испирање мозга које спровode секте скоро је идентична овој техници комунистичких војски. Разлике су видљиве у првој етапи, контроли средине, где је евидентно да секте не могу физички заробљавати нове чланове и држати их затворене у изолацији од

¹⁰² Радомир Шутић, *Верске секте и окултизам*, Бернар, Стари Бановци-Београд 2011., стр 258 и 259

спољних утицаја. Неки вид држања у заробљеништву могућ је у каснијим фазама помоћу менталних манипулација, али никако на самом почетку и још употребом физичке принуде. Уместо тога секте контролу средине врше наметањем сталног дружења са старијим члановима и стално задајући нове задатке како би нови „необрађени“ члан што више времена проводио уз секту изолован од других. Уместо физичког заробљеништва вешто се злоупотребљава људска природа. Радозналост је сваком урођена особина. Одговори се дају постепено и нови члан све више свог времена посвећује у потрази за новим.

„Да је религиозност такође у човековој природи, тога су данас свесни сви антрополози, историчари религије и људске културе. Велики савремени историчар религије Мирчеа Елијаде даје непобитне доказе за то у својој шеснаестотомној Енциклопедији религија, на енглеском језику. Без обзира да ли се та свељудска религиозност налазила на најпримитивнијем или савршенијем степену, она, као пројава насушне потребе људског бића, показује некакав његов исконски зов и шежњу за пракоријеном, том благословеном сржју битија, као и за вечним смислом. Тај зов је истовремено и потрага за равнотежом, и то словесном равнотежом бића.“¹⁰³

Незадовољена духовна потреба човека као религиозног бића, најчешће настала недовољним разумевањем религије, одвешће га право у наручје секти.

Када прође ових осам етапа појединац постаје потпуно одан групи, вођи, правилима групе, чврсто верујући у њену доктрину. Поред овога, кохезију групе помаже и чињеница да су различити од већине и да њихов живот сада искаче из оквира друштвених норми. Психологија је одавно доказала да се против већине одлучније наступа уз подршку групе.

Колико је стварно велика међуповезаност чланства у сектама можемо видети и у случају када неко од припадника ипак посумња у исправност тога што ради и пожели да оде. Тада наступа примена афективне менталне манипулације од стране осталог чланства да се „одметник“ задржи у групи. Најчешће осећање којим се манипулише је грижа савести због издаје сабораца или браће.

¹⁰³ *Религија и душевни живот човека*, Завод за болести зависности, Београд 1995., стр 11

Односи између вођа и чланова углавном се огледају у слепој послушности и оданости. Овакав однос своје утемељење налази у харизми вође, поштовању правила која владају у организацији или групи и ауторитету који је имао оснивач секте.

Оданост следбеника заснована на харизми самог вође скоро увек је заступљена када је у питању оснивач, мада могу је имати и наследници. Она се касније комбинује са ауторитетом и поштовањем правила која су се створила временом. Најупечатљивији пример владањем харизмом налазимо у псеудохиндуистичким сектама и њиховим гуруима.

Ауторитетом владају вође које су се у групи истакле неким посебним особинама или знањем. Најочљивије је код сатанистичких секти. Таквим владањем делују и они који ауторитет преузимају од оснивача, односно оснивач их је означио као наследнике.

Вођство које је утемељено на поштовању правила организације имамо код секти демократске организације где чланови сами бирају оног ко ће их водити. Највише је заступљено код псеудохришћанских.

„Материјално јачање чланова секте и дужина њеног постојања могу довести чланове до искушења: да ли да истрају и наставе у првобитном духу или да се прилагоде новонасталим условима свога живота, да ослабе свој верски ентузијазам. Ако преовлада ова друга тенденција долази до цепања секте. Чланови секте који нису социјално напредовали и који су и даље задојени првобитним ентузијазмом одвајају се и формирају нови секту, настављају да живе по старом, али циклус увек може да се понови.“¹⁰⁴ Што нам говори да и у групама и организацијама у којима влада једна тоталитарна филозофија може доћи до нарушавања стабилности.

¹⁰⁴ Томислав Бранковић, *Секте и политика*, Народна библиотека „Ресавска школа“, Деспотовац, 2000, стр 25

6. Како и на који начин секте представљају чинилац угрожавања безбедности грађана

Секте као верске групе и организације постоје и делују у неком друштву, односно у држави која представља друштво организовано у политичку заједницу. „ Држава представља постојано становништво које живи на одређеној територији, коју суверено контролише преко организованог политичког система.“¹⁰⁵ „Држава правно регулише и обавља низ функција којима се штите друштвене вредности, односно безбедност и несметан живот њених грађана.“¹⁰⁶ Те функције су:¹⁰⁷

- *Правна функција*- која се састоји у доношењу закона којима се регулишу односи у друштву и права и дужности свих друштвених субјеката;
- *Социјална функција*- којом се превазилазе социјалне неједнакости појединих друштвених група унутар друштва;
- *Идеолошка функција*- којом се постиже хомогеност и јединство друштва, што је важан елемент успешне одбране и безбедности земље;
- *Економска функција*- тиме што на разне начине помаже економски развој привредних субјеката, а тиме и животни стандард становништва;
- *Услужна функција*- тиме што организује активности и пружа услуге (школе, болнице, полиција, војска, противпожарна заштита, комуналне и поштанске услуге и сл.) без којих је модеран живот човека незамислив.
- *Безбедносна функција*- која обухвата све наведене претходне функције државе.

Безбедносна функција је најважнија јер ако дође до застоја у њеном обављању угрожена је цела држава са свим њеним грађанима.

Појам безбедности може се дефинисати на различите начине., Некада се безбедност дефинисала као одсуство угрожавања, односно одсуство свих појава (облика) и актера

¹⁰⁵ Љубомир Стајић и др., *Безбедносна култура младих*, Драганић, Београд 2006., стр 35

¹⁰⁶ Ibid

¹⁰⁷ Ibid

(носилаца) угрожавања.¹⁰⁸ У овој дефиницији појам безбедности смо добили негацијом. Насупрот њој постоји позитивистички приступ дефинисања. „Безбедност је постојана вредност(државна, национална,политичка, морална, економска, лична, итд), у смислу могућности да се постигне нешто конструктивно, а не само појава (стање) сама за себе. Дакле безбедност није само одсуство угрожавања, већ и присуство правде, морала и културе.“¹⁰⁹ „У савременом схватању појам безбедности дефинишемо на следећи начин. Безбедност је својство неког реалног друштвеног, природног или техничког субјекта(бића, творевине или ствари) испољена као успостављено, одржано и унапређено стање и вредност, а која се изражава кроз испуњеност минимума одређених(безбедносних) стандарда својствених том субјекту, а што му омогућава реалну основу за опстанак, рад, раст и развој без обзира на носиоце, облике, време и место угрожавања.“¹¹⁰ Безбедност можемо уже дефинисати у зависности од тога који је референтни објекат(онај који се штити) у питању. Пошто је деструктивно деловање верских секти усмерено на појединца и на државу размотрићемо облике угрожавања безбедности ова два референтна објекта.

„Човек је безбедан ако није изложен опасности, када је од угрожавања и повређивања заштићен његов физички, психички и духовни интегритет, његова приватност, достојанство и сигурност, када су заштићене његове слободе и права тј. када му је имовина заштићена од отуђења, уништења или оштећења против његове воље.“¹¹¹

„Безбедност државе је стање заштићености државе од опасности тј. од угрожавања и повређивања свих основних елемената државе, и то државне власти, становништва, територије, правног поретка и других.“¹¹²

Безбедност државе и појединца, односно њених грађана је међуповезана. Ако је угрожена безбедност државе, угрожени су и грађани и обрнуто.

¹⁰⁸ Љубомир Стајић и др.,*Безбедносна култура младих*, Драганић, Београд 2006., стр 20

¹⁰⁹ Љубомир Стајић и др.,*Безбедносна култура младих*, Драганић, Београд 2006., стр 21

¹¹⁰ Љубомир Стајић и др.,*Основи система безбедности*, Правни факултет, Нови Сад 2011., стр 28

¹¹¹ Љубомир Стајић и др.,*Безбедносна култура младих*, Драганић, Београд 2006., стр 21

¹¹² Ibid

6.1. Угрожавање безбедности грађана као појединца

Нарушена безбедност грађана на индивидуалном нивоу огледа се кроз угрожавање следећих штићених вредности: живот, здравље, лична имовина и имовина породице.

Живот од стране секти угрожен је првенствено члановима секте, али и осталим грађанима. Злочин убиства и самоубиства везује се углавном за деловање сатанистичких секти. По њиховом учењу суицид је пожељан јер њиме приноси се жртва Сатани што га чини јачим. Самоубиство је често праћено и претходним убиствима. Примере имамо у злочинима почињеним од стране припадника сатанистичке секте Црна ружа у касарнама у Врању и Шапцу 1993. године. До самоубиства долази и код секти других врста када члан доведен у тешко психичко стање у томе пронађе једини излаз. Ситуација када се тако нешто може десити јесте покушај изласка неког члана из секте. Тада се на њега врши огроман притисак од стране других који покушавају да га задрже у секти коришћењем техника менталне манипулације. Сатанистичке секте као вид кажњавања непослушних чланова користе физичко насиље које се може завршити трагично по живот. Највећа је опасност за оне који су прекршили наређење за самоубиство. Насиље у породици једна је од последица припадања секти, где члан често на критике његових укућана реагује насиљем.

Здравље појединца можемо посматрати са аспекта физичког и са аспекта психичког. Чланство у сектама може довести до нарушавања и једног и другог или само једног.

Нарушено физичко здравље је последица:

- *Неадекватног лечења болести*- Полазници курса за Трансценденталну медитацију добијају од својих учитеља лажна уверења да се болести као што су висок крвни притисак, срчани проблеми могу отклонити медитацијом. Тада се лечење болести запушта и долази до њеног погоршања, а у зависности од њене тежине може доћи и до смртог исхода.

Јеховини сведоци својим члановима забрањују трансфузију крви што доводи до непотребног губитка живота.

Псеудохиндуистичке секте, али и разне врачаре које се баве надрилекарством својим погречним лечењем доводе до погоршања здравља оних који су им поклонили поверење.

- *Заразних и полних болести*- Жртвовање животиња и пијење њихове крви, као и крви других људи повећава ризик добијања заразних болести које се преносе путем крви. Најчешће оболевају чланови сатанистичких и синкретистичких секти. Пошто су код истих секти оргије и сексуално општење међу члановима део ритуала, такође се налазе и на удару сексуално преносивих болести од оних лакших до најтежих каква је sida. У групу угрожених спадају и чланови неких псеудохиндуистичких секти.¹¹³

Нарушено психичко здравље последица је:

- *Менталних манипулација и техника испирања мозга*- На нове чланове секте да би се индоктринирали у групу примењују се ове технике које остављају трајне последице по њихову психу. „Програми измене мишљења друге генерације теже томе да разоре одбрамбени систем чланова тако што их излажу вежбама и искуствима који чланове преплављују емоцијама или који дисоцирају њихову свест. Интезивно и брзо засипање осећањима незадовољства и вежбама које доводе до дисоцијација, могу често изазвати психолошку деконпезацију и читав низ психијатријских проблема.“¹¹⁴ „Последице примене програма измене мишљења у сектама спадају у обично једну од шест група: реакције већине прва су и највећа група. Оне су независне од тога колико је неко био у групи. Карактеришу их осећања отуђености и пометености изазване губитком или слабљењем раније важећих норми, идеала и циљева. Напуштање групе и повратак нормалном друштву ствара једну врсту културног шока. Да би се успешно прилагодили бивши чланови морају своје пресекташко ЈА помирити са отцепљеним секташким ЈА и сада насталим послесекташким ЈА.“¹¹⁵

¹¹³ Види опширније у Радомир Шутић, *Верске секте и окултизам*, Бернар, Стари Бановци-Београд 2011., стр 99

¹¹⁴ Зоран Д. Луковић, *Замке верских секти*, НИП Студент, Београд 2002., стр 89

¹¹⁵ Зоран Д. Луковић, *Замке верских секти*, НИП Студент, Београд 2002., стр 91

- *Практиковање медитације*- „Медитативне технике изазивају промену можданих функција. Код медитаната са дужим стажом јављају се епилептични обрасци као и стања са појавом гушења код учитеља трансцеденталне медитације. Истрајно надраживање појединих области мозга понављаном стимулацијом може довести до наступања епилептичних образаца.“¹¹⁶ „ Дуготрајна медитација може имати значајан утицај на мождану активност. Ово може бити нарочито опасно ако је реч о деци и адолесцентима, чији је мозак још у развоју, или о психички лабилним и психички болесним особама, код којих и онако постоје патолошке промене можданих функција.“¹¹⁷
- *Употреба наркотика*- Заступљена код сатанистичких, синкретистичких и псеудохиндуистичких секти као део обреда и ритуала. Због компромитације са наркотицима, али и захваљујући напредовању психијатрије и техника за менталну манипулацију и контролу ума, последње две врсте секти све ређе користе наркотице. Тако да се њихова употреба све чешће везује само за сатанисте.

Губитак личне својине и угрожавање својине своје породице резултат је деловање секти које свој главни извор финансирања проналазе у економском и радном експлоатисању чланова. ОМ Шинрикјо од чланова који су приступили секти и прошли кроз процес испирања мозга отворено тражи да се одрекну своје имовине јер ослобађајући се материјалног постићи ће духовно савршенство. Унификациона црква радно експлоатише чланове који скоро сав приход од рада дају секти, а многи и раде за врло ниске зараде у фирмама и фабрикама које поседује секта.¹¹⁸ Јеховини сведоци свој приход остварују тако што од чланова захтевају да од секте купују књиге и остали штампани материјал потребан за мисионарење. Још један начин на који грађани губе новац и друге драгоцености јесу преваре које изводе надрилекари и практиканти окултних вештина. Надрилекарство везује се за псеудохиндуистичке секте и практиканте окултизма који тврде да својим вештинама могу излечити болесне. Покрет за Трансцеденталну медитацију у једну од својих делатности убраја и производњу природних лекова које продаје својим члановима. Ефективност тих лекова никада није научно потврђена. Познаваоци извођења ритуала

¹¹⁶ Зоран Д. Луковић, *Замке верских секти*, НИП Студент, Београд 2002., стр 87

¹¹⁷ Ibid

¹¹⁸ Видети опширније Биљана Ђурђевић Стојкивић, *Исповести жртава секти*, Народна књига Алфа, Београд 2002., стр 15

исцељења и они који се баве вештичарењем привлаче многе болесне људе који последњу наду за излечењем полажу у њихова обећања да их могу излечити, наравно у замену за одређену своту новца. Ни једна од ових техника научно није призната.

Астролози, хироманти, познаваоци гледања у тарот карте, нумеролози свакодневно обмањују велики број људи „читајући“ им судбину у замену за новац и друге драгоцености. Неки од њих су развили свој посао тако што лично или преко сарадника добро проуче приватан живот свог клијента пратећи га или распитујући се о њему пре извођења сеансе. Када клијент дође на сеансу, астролог, нумеролог или неки други практикант неке од вештина предвиђања будућности већ унапред има спремљено шта ће му рећи. Обично се говори оно што клијент жели да чује уз напомену да му се може додатно помоћи да то оствари, наравно у замену за још новца. У највећем броју оваквих случајева до преваре се долази чистом манипулацијом туђом несрећом. Људи у тешким проблемима хватајући се за сламку спаса постају жртва ових превараната. Екстрасенси такође манипулишући несрећом људи који су изгубили неког блиског долазе до лаке зараде. Иако се у много случајева доказало да су ови људи извршили кривично дело преваре и материјално оштетили друго лице, одлажење код астролога, нумеролога, хироманта и врача и даље је популарно у народу.

6.2. Угрожавање безбедности државе

Нарушавањем безбедности државе нарушава се и безбедност њених грађана. У претходно описаним случајевима угрожавања безбедности појединца описано је директно угрожавање грађана који су чланови секти или су непосредно са њима у додиру. Нарушавањем безбедности државе нарушава се безбедност и оних грађана који нису чланови секти и немају додира са њима. Безбедност државе од стране секти угрожава се нападом на националне вредности.

„Националне вредности су од значаја за целокупно друштво и државу. У најширем смислу, националне вредности могу се поистоветити са безбедношћу државе и друштва.“¹¹⁹

У ужем смислу може се говорити о:¹²⁰

- *Уставном и правном поретку државе*, односно системом правних прописа регулисаним друштвеним односима и функционисању државе и друштва који се, у крајњем случају ,гарантују слободe, права и безбедност свих припадника друштва;
- *Јавном поретку, реду и миру*, којим се остварује хармоничан живот појединаца и група и хармоничан саживот (коегзистенција) више мањинских група на истом геопростору;
- *Независности државе*, тако да држава може самостално одлучивати о својој будућности, улози у међународној заједници, решавању унутрашњих проблема и слично;
- *Територијалној целокупности државе*, што значи да све административне области државе функционишу као једна целина, односно јединствени субјекат;
- *Државном суверенитету*, који подразумева да држава сама врши и спроводи законодавну, извршну и судску власт на својој територији;
- *Здравој животној средини*

Верске секте осим напада на доминантне религије имају изразито критички став и према важећим друштвеним нормама, државном уређењу и законима држава. Њихово деловање које за циљ има да се наметну као нова религија повлачи за собом промену старих и увођење нових друштвених вредности што имплицира угрожавање националне безбедности.

Угрожавање може бити физичко вршењем насиља и психолошко које подразумева промену свести грађана да постојеће националне вредности нису добре и да их треба мењати.

¹¹⁹ Љубомир Стајић и др., *Безбедносна култура младих*, Драганић, Београд 2006., стр 18

¹²⁰ Љубомир Стајић и др., *Безбедносна култура младих*, Драганић, Београд 2006., стр 18 и 19

Физичко угрожавање грађана најчешће се огледа у кршењу јавног реда и мира. Сатанистичке секте које се залажу за анархизам и рушење државног уређења своја убеђења испољавају физичким нападима на обичне грађане, дрским понашањем у јавности које је у супротности са важећим друштвеним нормама и организовањем физичких обрачуна са својим неистомишљеницима. Углавном су то обрачуни са национално екстремним организацијама.

Много озбиљнији начин угрожавања националне безбедности спровођењем насиља је бављење тероризмом. Постоје више дефиниција тероризма и неслагања око одређивања овог појма постоје чак и између безбедносних органа исте државе.¹²¹ Анализом садржаја дефиниција тероризма издвојена су „четири главна елемента тероризма: циљ активности је увек по правилу политичке природе, без обзира на то да ли је реч о смени режима, смени лица на власти, сецесији одређене територије или делова; употреба насиља или претње употребом насиља; жртве су по правилу недужни грађани или представници држава; и непостојање директне везе између терориста и жртве- то јест, напад није усмерен према жртви или жртвама појединачно, већ се терористичким чином жели упутити порука једној широј заједници.“¹²² На ова четири елемента треба додати још два. „Први елемент је привлачење пажње јавности, а други идеологија, било да су на делу варијанте политичког екстремизма или верски фанатизам.“¹²³ „Дефиниција савременог тероризма која је прихваћена у другој половини осамдесетих година, а и даље одолева променама гласи: Као вишедимензионалан политички феномен савремени тероризам се може теоријски најопштије одредити као сложени облик организованог групног, и ређе индивидуалног или институционалног политичког насиља обележен застрашујућим брахијално-физичким и психолошким методама политичке борбе којима се обично у време политичких и економских криза, а ретко и у условима остварене економске и политичке стабилности једног друштва, систематски покушавају остварити „ велики циљеви“ на начин непримерен датим условима, пре свега друштвеној ситуацији и историјским могућностима оних који га као политичку стратегију упражњавају.“¹²⁴

¹²¹ Види опширније Дарко Трифуновић, *Тероризам и вехабизам*, Филип Вишњић, Београд 2011., стр 26

¹²² Дарко Трифуновић, *Тероризам и вехабизам*, Филип Вишњић, Београд 2011., стр 28 и 29

¹²³ Дарко Трифуновић, *Тероризам и вехабизам*, Филип Вишњић, Београд 2011., стр 29

¹²⁴ Драган Симеуновић, *Тероризам*, Правни факултет, Београд 2009., стр 78

Тероризам се често меша са себи сличним врстама политичког насиља, терором и герилом.

„Суштинска одлика терора јесте организовано планско и циљно извршење изазивања страха широких размера да би се кроз жељено понашање и деловање застрашених постигли одговарајући циљеви, односно реализовали конкретни интереси застрашивача.“¹²⁵

Појмови терора и тероризма деле заједничке елементе због којих их често и мешају, а то је да и код једног и код другог насиље представља главни елемент и да се врши неселективно над недужним грађанима. Циљ је изазивање страха код друштвене групе којој припадају жртве да би се постигли планирани циљеви. У оба случаја насиље врши мањина над већином.

„Међутим, оно што их у данашњој политичкој теорији и пракси оштро раздваја је позиција власти, односно њено имање или немање. Терор спроводи онај ко има власт, тероризмом се служи онај који тежи да уништи неку или нечију власт. Терор је вршење насиља претежно у оквиру процеса спровођења моћи са циљем одржавања на власти, односно исказивања, задржавања или увећања моћи владајућих, дакле терор је увек насиље власти, док је тероризам вршење насиља против неке и нечије власти, те је он један од облика насилног супротстављања властима.“¹²⁶

„Герила се може дефинисати као форма борбено-организованог политичког деловања малих, наоружаних, врло мобилних илегалних група које, претендују на заступање интереса народа и налазећи упориште у њему, врше колективну употребу оружане силе као директног насиља против владајућих, завојевача или окупатора.“¹²⁷

Заједничко појмовима тероризма и гериле јесте то што представљају илегалну методу борбе и она је уперена против власти.

Оно што их разликује је што герила има подршку већине становништва на одређеној територији, мете њених напада углавном су припадници оружаних снага друге стране,

¹²⁵ Драган Симеуновић, *Тероризам*, Правни факултет, Београд 2009., стр 23

¹²⁶ Драган Симеуновић, *Тероризам*, Правни факултет, Београд 2009., стр 25

¹²⁷ Драган Симеуновић, *Тероризам*, Правни факултет, Београд 2009., стр 28

борба се води по међународним стандардима хуманог ратовања. Сви припадници гериле носе јасна обележја препознавања. Циљ њихове борбе је запосести одређену територију. На територији коју контролишу труде се да живот становника учине бољим. Терористи немају ширу подршку међу становништвом, мете напада су углавном цивили, не поштују међународне стандарде хуманог ратовања и не носе јасна обележја препознавања у борби.

Герила се труди да војно победи непријатеља, док терористи то покушавају страхом нападајући недужне.

Само једна верска секта покушала је да оствари своје политичке планове помоћу тероризма. Реч је о синкретистичкој секти ОМ Шинрикјо. Секта је два пута извела нападе нервним гасом сарином. Први напад је изведен 1994. године у граду Мацумото. Погинуло је 8 људи, а повређено 200. Мета напада су биле судије у спору са некретнинама у ком је секта била једна од страна. Овај напад не може се сврстати у терористички јер није био политичке природе, није изведен у циљу изазивања страха над насумично изабраним метама већ је постојала конкретна веза између нападача и жртве. Други напад се догодио у подземној железници у Токију 20. марта 1995 године. У нападу је погинуло 12, а повређено је 5500 људи. Циљ напада је био изазивање хаоса и обарање Владе у Јапану и преузимање власти. Напад је садржао елементе терористичке акције. Циљ му је био изазивање страха и хаоса међу грађанима како би се преузела власт у земљи и повезаност између нападача и жртава није постојала што значи да су насумично одабране Након овог напада ОМ Шинрикјо је стављена на листу терористичких организација од стране Стејт Департамента. За овакве акције секта се спремила дуже време набављајући прво конвенционално оружје из Русије да би на крају набавила и хемијско. Постојале су индиције да су њени чланови боравили у Африци ради прикупљања вируса еболе. Забележен је њихов долазак и у Београд ради прикупљања информација о Теслиним проналасцима. По прагматско-циљној оријентацији тероризам ОМ Шинрикјо припада групацији верски фондираном тероризму, подврсти тероризам верских секти, по средствима биохемијском тероризму док га по методима извођења акција сврставамо у класичан тероризам.

Угрожавање националне безбедности психолошким путем огледа се у покушајима постепеног стварања свести код грађана да постојећи државни поредак није добар и да га

треба мењати. Ово може резултирати непризнавању друштвених и законских норми државе, њиховим бојкотовањем и уопште губитку лојалности према држави и нацији.

Нападом на доминантне религије и срозавањем њиховог угледа од стране секти угрожава се и национални идентитет грађана.

„ Резултат сложене интеракције између религије и нације, те цркве и нације, често је био развој религије и верских заједница у правцу посредника за испуњавање одређених националних циљева. Настанак бројних нација може се пратити и према уделу религије у том процесу. А када нација настане, религија се не повлачи из тог односа, јер и даље као духовна творевина друштва учествује у националним догађајима кад год световни напори нису довољни да реше настале проблеме. Са друге стране, верске заједнице, као организацијска снага религије, и саме су свесне да се њихова судбина веже уз судбину нације. То им није било ни тешко, јер су им припадници неретко били део владајуће националне структуре. Црква је посвећивала нацију, повећавајући јој ауторитет, а нација је подупирала религију и цркву као своје значајне делове.“¹²⁸ Однос између наше нације и Српске православне цркве то идеално осликава. Православље је дубоко утиснуто у наш национални идентитет. Прелазак из Српске православне цркве у другу верску заједницу скоро сигурно резултира губитком националног идентитета код Срба. Доктор Лазар Милин у својој анализи погубног деловања секти каже следеће: „ Секташтво је грех чак и против нације. Оно што је леукемија или рак на телу једног човека то је секташтво на телу једног народа. Сама реч секта долази од латинског назива сецаре што значи сећи, одсецати. Дакле, секта одваја човека од његове средине, у овом случају од његове Цркве, па самим тим разара национално биће појединих народа. Ми Срби из своје историје знамо да су многи наши сународници који су, било силом било милом, напустили православље самим тим у трећој, четвртој или петој генерацији заборавили за своје национално порекло, па се чак и вређају ако их назовемо Србима. Сматрају то за насиље и за кршење

¹²⁸ Никола Дуганџија, *Религија и нација*, Стварност, Загреб, 1986., стр 12

права човека.¹²⁹ Секте углавном пропагирају интернационализам. Припадништво верској групи ставља се испред нације. Аргумент је да смо сви божија деца и да не треба да се делимо по нацијама. Контрадикторност је та што многе секте гаје својеврсни елитизам у односу на друге групе. А у компанијама које су у поседу неких секти долази до дискриминације људи у смислу да чланови секте имају повластице и предности на послу или за добијање посла.

Губитак националног идентитета и његовом заменом припадношћу секти, људи уместо лојалности националним интересима и држави постају лојални интересима и доктрини секте чак и када су супротстављени једни другим. Пример налазимо код припадника Адвентистичке цркве који су избегавали мобилизацију и одбијали ношење оружја. Повећање броја њених чланова може озбиљно да подрије одбрамбени систем земље. Такође имамо пример Баптиста који су се приклонили немачком окупатору у Другом светском рату.

У Унификационој цркви отворено се даје предност законима те верске заједнице над оним државним.

У псеудохиндуистичкој секти Харе Кришна световна власт се оптужује за морални пад људи и заговара се увођење духовне власти и кастинског система.

Промене државног па и међународног поретка покушаване су од стране секти посредством политичких странака. Партија природног закона иза које је стајао Покрет за Трансцеденталну медитацију учествовала је на изборима 1996. године у нашој земљи. Деловала је на државном и на међународном нивоу. Да су успели у остварењу циља да 10% светске популације постану практиканти трансцеденталне медитације њихова политичка моћ и утицај сврстали би се у ранг са највећим светским религијама.

Ако сагледамо способности и могућности секти да на све ове начине могу угрозити безбедност једне државе и њених грађана морамо узети у обзир и сумњу да су неке од њих под контролом страних обавештајних служби и да је њихово деловање у друштву усмерено ка служењу интересима оних који их контролишу и руководе њима.

¹²⁹ Епископ Николај Велимировић, Лазар Милин, *Православна веронаука и деловање верских секти*, Епархија шабачко – ваљевска, Шабац 1997., стр 123

7. Постојећи механизми заштите од штетног деловања верских секти и оцена њихове ефикасности, њихова класификација

Угрожавање безбедности грађана, али и могуће угрожавање државног поретка од стране деструктивног деловања верских секти натерало је државу да се озбиљније позабави овим проблемом у циљу заштите од ове опасности. Одговор на овај вид претње дале су и традиционалне цркве као и невладине организације настале са идејом да подигну свест својих суграђана о могућој опасности која их вреба од стране верских секти и да пружи помоћ онима који су већ постали жртве.

Република Србија својим Уставом и законима гарантује слободу исповедања вере свим својим грађанима, али препознајући проблем злоупотребе ових права поставља и одређена ограничења. У „Уставу Републике Србије“ наведено је следеће: „Јемчи се слобода мисли, савести, уверења и вероисповести, право да се остане при свом уверењу или вероисповести или да се они промене према сопственом избору. Нико није дужан да се изјашњава о својим верским и другим уверењима. Свако је слободан да испољава своју веру или убеђење вероисповедања, обављањем верских обреда, похађањем верске службе или наставе, појединачно или у заједници са другима, као и да приватно или јавно изнесе своја верска уверења. Слобода испољавања вере и уверења може се ограничити законом, само ако је то неопходно у демократском друштву, ради заштите живота и здравља људи, морала демократског друштва, слобода и права грађана зајемчених уставом, јавне безбедности и јавног реда или ради спречавања изазивања или подстицања расне, верске и националне мржње. Родитељи и законски стараоци имају право да својој деци обезбеде верско и морално образовање у складу са својим уверењима.“¹³⁰

У члану о црквама и верским заједницама пише да: „Цркве и верске заједнице су равноправне и одвојене од државе. Цркве и верске заједнице су равноправне и слободне да самостално уређују своју унутрашњу организацију, верске послове, да јавно врше верске обреде, да оснивају верске школе, социјалне и добротворне установе и да њима

¹³⁰ Устав Републике Србије, *Службени гласник Републике Србије* бр. 98/2006, II поглавље, члан 43.

управљају у складу са законом. Уставни суд може забранити верску заједницу само ако њено деловање угрожава право на живот, право на психичко и физичко здравље, права деце, право на лични и породични интегритет, право на имовину, јавну безбедност и јавни ред или ако изазива и подстиче верску, националну и расну мржњу.¹³¹

Према „Закону о црквама и верским заједницама“: „Слобода вероисповести или верског уверења може бити подвргнута само оним ограничењима која су прописана Уставом, законом и ратификованим међународним документима, а неопходна су у демократском друштву ради заштите јавне безбедности, јавног реда, морала и заштите слободе и права других.

Верска слобода се не сме користити тако да угрожава правно на живот, право на здравље, права деце, право на лични и породични интегритет и право на имовину, нити тако да се изазива и подстиче верска, национална и расна нетрпељивост.¹³²

Стратегија националне безбедности Републике Србије деструктивно деловање верских секти убраја у изазове, ризике и претње безбедности. У њој пише: „Деструктивно деловање појединих верских секти и култова по породицу и друштво постаје све израженији проблем и добија карактер све израженијег безбедносног ризика.“¹³³

Устав и закон, како се јасно може видети, санкционишу и спречавају свако деловање верских заједница које може нарушити државни поредак, безбедност и лична права грађана. Одлуку о забрани неке верске заједнице доноси Уставни суд на основу пружених доказа о њеном штетном деловању по штићене вредности набројане у Уставу и закону. Проблем са ефективношћу примене ових ограничења предвиђених Уставом и законом настаје у пракси. Псеудохришћанске, синкретистичке и псеудохиндуистичке секте никада не иступају са радикалним ставовима и делима који могу довести до законске забране њиховог рада. Устав и закон не препознају термин секта и све верске заједнице посматрају се једнако. Преузимање верника Српске православне цркве од стране секти, држава због заштите права на слободу вероисповести не може санкционисати. Примена техника

¹³¹ Устав Републике Србије, *Службени гласник Републике Србије бр. 98/2006*, II поглавље, члан 44

¹³² Закон о црквама и верским заједницама, *Службени гласник Републике Србије бр. 36/2006*, I поглавље, члан 3

¹³³ *Стратегија националне безбедности Републике Србије*, Београд 2009., стр 12

менталне манипулације и испирања мозга које секте користе у врбовању новог чланства тешко је доказива и углавном се сматра да је заврбовани појединац вероисповест променио добровољно. Као што је описано у претходном поглављу, промена верске заједнице може утицати и на промену националног идентитета и губитка лојалности према држави што даље отвара могућност угрожавања државног поретка. Устав и закон не дају држави право на превентивно деловање у циљу заштите већ јој остављају простор да реагује само по већ учињеном делу. Такође, секте своје политичке доктрине скривају од спољног света иза религијског учења и хуманитарног рада што је случај рецимо са Харе Кришном. „Њихову доктрину Варнашрама руководиоци секте скривају од спољних људи, сматрајући да они нису довољно просвећени да би је схватили и применили и да би се скандализовали ако би се ближе упознали са њом.“¹³⁴ Сатанистичке секте које се отворено залажу за рушење државног поретка и директно угрожавају безбедност грађана делују тајно у илегалу.

Други вид заштите коју држава користи од деловања секти јесте ангажовање полиције и безбедносних служби на праћењу њиховог рада. Ово може помоћи у раном откривању деструктивних намера и њиховом правовременом спречавању. Највећи учинак полиције је у сузбијању надрилекарства и лажних пророка који користећи окултне вештине „читају“ будућност људима у замену за новац. Хапшења која се изведу углавном су због сумње за чињење кривичног дела преваре.

Српска православна црква свој допринос борби против угрожавања грађана деловањем секти даје кроз помоћ жртвама које су напустиле секте и организовањем трибина о њиховом штетном деловању по појединца и породицу. Повећавањем ових активности може се створити веома ефикасна заштита. Изградњом свести о духовним вредностима кроз верску наставу у школама креира се и безбедносна култура грађана. „Ниједна од великих религија у основним доктринарним учењима не промовише зло, већ искључиво добро, на различите начине. Када би се сви хришћани доследно придржавали Христовог учења, муслимани Курана, јудејци Торе угрожавање безбедности би било знатно смањено. С тим у вези, могло би се рећи да је религија један од првих облика организоване и

¹³⁴ Владимир Димитријевић, *У свету лажних пророка*, Легенда, Чачак 2007., стр 83

институционалне превенције криминала.¹³⁵ Такође верска настава подиже ниво верске образованости код становништва што аутоматски отежава сектама рад на врбовању нових чланова.

Удружења грађана која се баве борбом против секти делују на сличне начине као Српска православна црква. Активности које се спроводе су организација трибина о штетном деловању секти, помоћ жртвама секти и објављивање стручних радова на тему деструктивног деловања секти. Једна од најпознатијих организација која се бави овом проблематиком у Србији је Удружење за заштиту грађана од секти и менталне манипулације „Бедем“.

Механизме заштите од деловања секти можемо поделити на:

1. Државне

- Правни акти и стратегије које доносе државни органи
- Ангажовање безбедносних органа на праћењу и сузбијању деструктивног рада секти

2. Недржавни

- Едукативно-превентивни(одржавање предавања и објављивање радова на тему деловања секти)
- Помоћ жртвама секти

¹³⁵ Љубомир Стајић и др., *Безбедносна култура младих*, Драганић, Београд 2006., стр 39

8. Закључак

Религија представља битан елемент сваког друштва и сваке културе. Када користимо реч религија то се обично односи на традиционалне конфесије заступљене у неком друштву.

Током деведесетих година прошлог века у Србији долази до експанзије нових верских заједница које у нашу земљу продиру са запада. Са собом доносе нова религијска учења, али и политичке идеје супротстављене традиционалним религијама и важећим друштвеним вредностима. Ове верске заједнице у народу носе заједнички назив „ секте“, иако тај термин не одговара свима. Њихово ширење у Србији текло је доста брзо захваљујући њиховом агресивном наступу у врбовању чланства и друштвеним предусловима који су постојали. Ти предуслови могу се поделити на четири врсте: религијски, социјални, психолошки и материјални.

Религијски предуслови подразумевају степен блискости традиционалних религија са својим верницима, као и религијско образовање становништва. У времену комунизма религиозност је потискивана идеологијом па је блискост грађана са традиционалним религијама и религијско образовање сведено на минимум. Ово је доста олакшало сектама да своје учење „ продају“ становништву. Социјални предуслови обухватају политичку вољу власти да се супротставе деструктивном деловању секти, затим кризу породице, кризу идентитета и отуђење од других људи који у данашњем времену све више долазе до изражаја. Под психолошке предуслове убрајамо потребу човека да личне и психолошке проблеме често решава приклањајући се верским заједницама. Материјални предуслови подразумевају тешко материјално стање земље и становништва.

Верске секте се међу собом прилично разликују и можемо их класификовати по више критеријума. Неки од критеријума су: доктрина, облик организације, време настанка и јавност у раду. Најчешћа класификација секти која се користи дели секте на: псеудохришћанске, псеудохиндуистичке, синкретистичке и сатанистичке. Она је коришћена и у овом раду.

Проучавање и бављењем окултизмом и магијом постаје све популарније у данашње време. Организације и појединци који се њима баве често се мешају са верским сектама. За то постоје два разлога. Један је што традиционалне верске заједнице борећи се против секти и окултизма обоје сврставају у једно. Други је тај што је бављење окултизмом заступљено у многим сектама. Окултизам представља један систем са много праваца који се може проучавати у целини или парцијално. Такође може се изучавати теоријски и практично. Тако разликујемо: 1. окултистичке псеудонауке, 2. окултистичке парапсихичке феномене, технике и вештине, 3. парафизичке феномене технике и вештине, 4. пророчке феномене, технике и вештине, 5. Окултно-магијски ритуали.

Верске секте ако изоставимо њихова религијска обележја представљају организације које да би преживеле и јачале свој утицај стално морају радити на повећању свога чланства, јачању кохезије организације и стварању осећаја потпуне лојалности код чланства. Заједничка вредност око које треба сви да се окупе представља доктрина организације. Врбовање потенцијалних кандидата за чланство варира од секте до секте. Неке то раде отвореним мисионарењем и насумичним одабиром појединаца, а друге циљано бирају своје кандидате. Оно што је за све заједничко је да се у другој фази врбовања која представља укључивање у групу користе технике менталне манипулације и испирања мозга. Код неких секти ове технике су доведене до савршенства. У самој организацији, односно организационим јединицама потенцира се на великој блискости међу чланством и потпуној оданости вођама. Вођство може бити изабрано демократским путем или засновано на личном ауторитету који се ужива у групи.

Супротстављеност религијских учења секти насупрот учењима традиционалних верских заједница, политичке идеје појединих усмерене на промену државног и међународног поретка и само деструктивно деловање према појединцима кроз извођење ритуала и техника менталне манипулације и испирања мозга чине секте фактором угрожавања безбедности грађана. Грађани могу бити угрожени директно као чланови секте и индиректно преко угрожавања саме државе.

Опасности по безбедност грађана, али и саме државе које доноси деструктивно деловање секти допринело је томе да се крене у изградњу механизма заштите. Ти механизми се могу поделити на државне и недржавне.

Државна обухватају правна акта и стратегије које доносе државни органи и укључивање безбедносних служби и полиције у борбу против секти.

Док недржавне чине едукације и помоћ жртвама секти које спроводе удружења грађана за борбу против секти и Српска православна црква.

Као најефикаснија показала се едукација коју спроводе удружења грађана путем трибина и Српска православна црква. Кроз верску наставу у школама повећава се религијско образовање на виши ниво што сектама знатно отежава врбовање новог чланства.

Законска и Уставна ограничења која се могу применити на деловање секти показала су се као неефикасна из два разлога.

Први је што секте не иступају са својим радикалним ставовима, те нема доказа да се донесе одлука о њиховој забрани.

Други је што државни органи углавном реагују на физичко угрожавање безбедности грађана, односно на вршење насиља. Психолошко угрожавање безбедности, пошто је тешко доказиво врши се неометано.

У целини гледано, постојећи механизми заштите од деструктивног деловања секти нису довољни да би се оно одстранило из друштва. Потребно је донети нове законе о верским сектама и подстицати едукацију грађана о њиховом штетном деловању и начинима како се заштитити и унутар породице и унутар сваког облика друштвене заједнице.

Литература

- Жан Вернет, **Секте**, Плато, Београд, 1997
- Зоран Д. Луковић, **Верске секте**, Драганић, Београд, 2000
- Доника, **Секте у Србији данас**, Доника, Београд, 2003
- Ђурђевић Стојковић Биљана, **Верске секте**, Народна књига- Алфа, Београд, 2002
- **Верске секте и окултизам**, Бернар, Стари Бановци, 2011
- Ђурђевић Стојковић Биљана, **Ловци на душе**, Б. Ђурђевић Стојковић , Београд, 2000
- Бранковић Томислав, **Секте и политика**, Народна библиотека „ Ресавска школа“, Деспотовац, 2000
- Зоран Д. Луковић, **Верске секте и православље**, Издавачки фонд Архиепископије београдско карловачке, Београд ,2003
- Димитрије Пастуовић, **Секте и моћ манипулације**, Ризница, Београд, 2013
- Зоран Д. Луковић, **Замке верских секти**, Студент, Београд, 2002
- Николај Велимировић, **Православна веронаука и деловање верских секти**, Епархија шабачко- ваљевска, Шабац, 1997
- Хачисон Роберт, **Opus Dei**, Народна књига-Алфа, Београд, 1998
- Ђурђевић Стојковић Биљана, **Исповести жртава секти**, Биљана Ђурђевић Стојковић, Београд, 1999
- Ерštejn, Михаил Наумович, **Ново Секташво**, Аурора, Београд, 2001
- Димитријевић Влаимир, **Тамничари душа**, Легенда, Чачак, 2005
- Пилатов Ана, **Сатанизам данас**, Удружење грђана истина, Београд, 2005
- Димитрије Пастуовић, **Секте и менталне манипулације**, Димитрије Пастуовић, Београд, 2013
- Ђурђевић Стојковић Биљана, **Пази секта**, Антуриум, Београд, 2004
- Ђорђевић Б. Драгољуб, **Пророци „Нове истине“**, Југословенско удружење за научно истраживање религије, Ниш, 1998
- **У свету лажних пророка**, Легенда, Чачак, 2007
- Хамилтон Малком, **Социологија религије**, Клио, Београд, 2003
- Вилијем Џ. Питерсен, **Нови чудни култови**, Ихтус Хришћанска књига, Београд, 2004
- Ernst Benc, **Нове религије**, Чигоја штампа, Београд, 2005
- Љубомир Стајић, **Безбедносна култура младих**, Драганић, Београд, 2006
- Љубомир Стајић и др., **Основи система безбедности**, Правни факултет, Нови Сад 2011

- Смиља Аврамов, **Opus dei**, Академија за дипломатију и безбедност, Београд, 2009
- Ajlin Berker, **Нови религиозни покрети**, Зограф, Београд, 2004
- **Проблеми културног идентитета становништва савремене Србије**, Филозофски факултет Београд, 2005
- Драган Симеуновић, **Тероризам**, Правни факултет, Београд, 2009
- Елијаде Мирчеја, **Окултизам**, Магија и помодне културе, Графички завод Хрватске, Загреб, 1981
- Елијаде Мирчеја, **Хиндуизам**, Просвета, Београд, 2006
- Лазар Жонт, **Окултизам данас**, Лазар Жонт, Нови Сад, 1990
- Леви Елифас, **Мистерија Кабале**, Дерета, Београд, 1987
- Џош Мекдауер, Дон Стјуарт, **Како разумети секте**, ЛДИ Ветерник, 1997
- Милошевић Зоран, **Окултизам**, Бели анђео, Шабац, 1997
- **Религија и душевни живот човека**, Група издавача, Београд, 1994
- Џомић Велибор, **Секте, сатанизам и лажни пророци**, Краљево, 1994
- Шри Чинмој, **Медитација**, Bliss, Београд, 1991
- Шри Чинмој, **Моја духовност**, Јутро, Београд, 1999
- Леонид Сергејевић Васиљев, **Историја религије истока**, Ново дело, Београд, 1987
- Дарко Трифуновић, **Тероризам и вехабизам**, Филип Вишњић, Београд, 2011
- Никола Дуганџија, **Религија и нација**, Стварност, Загреб, 1986

Речници:

- Тревор О. Линг, **Речник Будизма**, Геопоетика, Београд, 1998

Законска регулатива:

- Стратегија Националне безбедности Србије
- Устав РС
- Закон о црквама и верским заједницама

